

Prikaz osoba starije životne dobi u medijima

Rusman, Patricija

Undergraduate thesis / Završni rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University North / Sveučilište Sjever**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:122:515726>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-23**

Repository / Repozitorij:

[University North Digital Repository](#)

Sveučilište Sjever

Završni rad br. 1833/SS/2024

Prikaz osoba starije životne dobi u medijima

Patricija Rusman, 0336057490

Varaždin, rujan 2024. godine

Sveučilište Sjever

Odjel za sestrinstvo

Završni rad br. 1833/SS/2024

Prikaz osoba starije životne dobi u medijima

Student

Patricija Rusman, 0336057490

Mentor

Izv.prof.dr.sc. Marijana Neuberg

Varaždin, rujan 2024. godine

Prijava završnog rada

Definiranje teme završnog rada i povjerenstva

ODJEL	Odjel za sestrinstvo		
STUDIJ	Preddiplomski stručni studij Sestrinstva		
PRISTUPNIK	Patricija Rusman	MATIČNI BROJ	0336057490
DATUM	11.7.2024.	KOLEGIJ	Zdravstvena njega starijih osoba
NASLOV RADA	Prikaz osoba starije životne dobi u medijima		
NASLOV RADA NA ENGL. JEZIKU	Representation of elderly people in the media		
MENTOR	dr.sc. Marijana Neuberg	ZVANJE	izvanredni profesor
ČLANOVI POVJERENSTVA	1. dr.sc. Melita Sajko, predsjednica		
	2. izv.prof.dr.sc. Marijana Neuberg, mentorica		
	3. Valentina Novak, mag.med.techn., članica		
	4. Valentina Vincek, mag.med.techn., zamjenska članica		
	5.		

Zadatak završnog rada

BROJ: 1833/SS/2024

OPIS

Osoba starije životne dobi je svaka osoba s navršenih 65 godina ili više. Stariju životnu dob karakterizira niz fizičkih, psihičkih i socijalnih promjena koje nastaju procesom starenja. Promjene koje nastaju procesom starenja nerijetko dovode do kreiranja stereotipa i predrasuda prema osobama starije životne dobi. Prikaz osoba starije životne dobi u medijima značajno utječe na društvenu percepciju i stavove prema starijoj životnoj dobi. Mediji kao moćan oblik komunikacije oblikuju javno mišljenje i mogu igrati ključnu ulogu u borbi protiv stereotipa i predrasuda. Cilj rada je dobiti uvid u prikaz osoba starije životne dobi u različitim vrstama medijima kroz analizu priloga televizijski informativnih emisija i tiskanih medija te dobiti uvid u učestalost prikazivanja osoba starije životne dobi i analizirati način na koji su osobe starije životne dobi predstavljene u medijima. Također, u radu će se prikazati kako medicinske sestre mogu utjecati na smanjenje predrasuda te na razvoj pozitivnijeg stava društva o osobama starije dobi.

ZADATAK URUČEN

17.07.2024.

Predgovor

Zahvaljujem se svojoj obitelji i prijateljima na pruženoj potpori i razumijevanju tijekom mog akademskog puta.

Posebnu zahvalu posvećujem mentorici izv.prof.dr.sc. Marijani Neuberg koja me je potaknula na izradu završnog rada na temu „Prikaz osoba starije životne dobi u medijima“. Iskreno sam zahvalna na pristupačnosti, uložnom trudu i savjetima koji su pridonijeli u izradi završnog rada.

Sažetak

Osobe starije životne dobi čine gotovo jednu četvrtinu stanovnika Republike Hrvatske. S produljenjem životnog vijeka i sve većim udjelom starije populacije, starenje postaje sve značajnija tema u modernom društvu. Mediji, kao sredstvo prenošenja društveno relevantnih tema, imaju posebnu ulogu u oblikovanju društvenih normi, stavova i vrijednosti. Međutim, ponekad prikazi osoba starije životne dobi u medijima mogu imati negativne posljedice, potičući stvaranje stereotipa i predrasuda prema starijoj populaciji. Stereotipi i predrasude o osobama starije životne dobi često nastaju kao posljedica nerazumijevanja starosti i samog procesa starenja. Negativnim stavovima o starosti i starenju doprinosi se smanjuju kvalitete života osoba starije životne dobi, otežava se njihova prilagodba novim socijalnim ulogama, te im se onemogućuju aktivno sudjelovanje u društvu.

Cilj istraživanja „Prikaz osoba starije životne dobi u medijima“ bio je utvrditi učestalost prikaza osoba starije životne dobi kao teme priloga glavnih središnjih informativnih emisija i novinskih članaka. Kao metoda prikupljanja podataka koristila se analiza sadržaja. Istraživanje se provodilo u razdoblju od 1. lipnja do 30. lipnja 2024. godine, osim analize sadržaje lokalnog medija „Regionalni tjednik“ čija je analiza obuhvaćala razdoblje od 22. svibnja do 10. srpnja 2024. godine. U istraživanju analizirano je ukupno 1104 priloga središnjih informativnih emisija i 2668 novinskih članaka. Rezultati istraživanja pokazali su kako su osobe starije životne dobi vrlo rijetko zastupljene kao tema u medijima. Osobe starije životne dobi pojavljuju se kao tema emitiranih priloga središnjih informativnih emisija ukupno 10 puta u 1104 priloga što u postotku iznosi 0,90%. Osobe starije životne dobi pojavljuju se kao tema novinskih članaka ukupno 50 puta u 2668 novinskih članaka što u postotku iznosi 1,84%. Naime, navedeni podatak upućuje kako su osobe starije životne dobi nisu dovoljno prepoznate kao društveno važna teme i da njihov doprinos društvu i dalje ostaje zanemaren.

Ključne riječi: osobe starije životne dobi, mediji, ageizam

Summary

The elderly make up almost one quarter of the population of the Republic of Croatia. With life expectancy increasing and the proportion of elderly individuals growing, aging has become an increasingly significant topic in modern society. The media play a crucial role in shaping social norms, attitudes, and values as a means of conveying socially relevant issues. However, portrayals of the elderly in the media can sometimes have negative consequences, fostering stereotypes and prejudices against this demographic. These stereotypes and prejudices often stem from a lack of understanding of old age and the aging process itself. Negative attitudes toward aging contribute to a diminished quality of life for the elderly, hinder their ability to adapt to social changes, and prevent their active participation in society.

The aim of this study was to determine the frequency of depictions of the elderly in the main central news programs and newspaper articles. Content analysis was used as the method for data collection. The research was conducted from June 1 to June 30, 2024, except for the analysis of the local media "Regional Weekly," which covered the period from May 22 to July 10, 2024. A total of 1,104 contributions from central news programs and 2,668 newspaper articles were analyzed. The results indicated that the elderly are seldom represented as topics in the media. In central news programs, elderly individuals were featured as the subject of broadcast reports only 10 times out of 1,104 reports, representing just 0.90%. In newspaper articles, they appeared as the topic a total of 50 times out of 2,668 articles, which amounts to 1.84%. This data suggests that the elderly are not sufficiently recognized as socially significant topics and that their contributions to society remain largely overlooked.

Keywords: elderly people, media, ageism

Popis korištenih kratica

RH Republika Hrvatska
ENG Engleski jezik

Sadržaj

1.	Uvod	1
2.	Demografska slika Republike Hrvatske	3
3.	Starost i proces starenja	4
3.1.	Biološko starenje.....	5
3.1.1.	Promjene u kardiovaskularnom sustavu.....	5
3.1.2.	Promjene u respiratornom sustavu	6
3.1.3.	Promjene u živčanom sustavu	6
3.1.4.	Promjene u probavnom sustavu	6
3.1.5.	Promjene u kostima.....	7
3.1.6.	Promjene u mišićnoj masi i mišićnoj snazi	7
3.1.7.	Promjene u senzornim sposobnostima	8
3.2.	Psihološko starenje.....	9
3.2.1.	Promjena osobine ličnosti	9
3.2.2.	Promjene u emocijama	9
3.2.3.	Mudrost u starijoj životnoj dobi	10
3.2.4.	Kreativnost u starijoj životnoj dobi.....	10
3.3.	Socijalno starenje	11
3.3.1.	Promjene u obitelji.....	11
3.3.2.	Promjene u radu i umirovljenje	12
4.	Stereotipi i predrasude prema osobama starije životne dobi.....	13
4.1.	Stereotipi.....	13
4.2.	Predrasude	14
4.3.	Ageizam.....	15
4.4.	Uloga medicinske sestre u sprječavanju stvaranja stereotipa i predrasuda	15
5.	Mediji.....	16
5.1.	Vrste medija.....	16
5.2.	Utjecaj medija na društvo	17
6.	Istraživački dio rada.....	18
6.1.	Svrha istraživanja	18
6.2.	Ciljevi istraživanja	18
6.3.	Istraživačka pitanja	19
6.4.	Hipoteze.....	19
6.5.	Metodologija istraživanja	19
7.	Rezultati	21
7.1.	Odgovori na istraživačka pitanja	45
7.2.	Testiranje hipoteza	50
8.	Rasprava.....	51
9.	Zaključak.....	54
10.	Literatura.....	56

1. Uvod

Svaki čovjek stari i prolazi kroz proces starenja. Starost i starenje neizbježni su procesi u životnom ciklusu svakog čovjeka. Kada govorimo o pojmu starosti, najčešće se misli na kronološku starost koja započinje nakon navršenih 65. godina života. Prema definiciji Svjetske zdravstvene organizacije, osoba starije životne dobi je osoba s navršenih 65. godina života. Iako kada govorimo o starosti najčešće pomislimo na kalendarska mjerila, starost je mnogo širi pojam. Definicija psihologa i psihoanalitičara Erika Eriksona govori o starosti kao razdoblju života u kojem pojedinac mora uspostaviti ravnotežu potrage za integritetom s osjećajem očaja [1]. Uz mnoge definicije starosti, trebamo i dati odgovor zašto starimo. Jednostavnim riječima, starost nastaje kao posljedica procesa starenja. Starenje se odnosi na proces kojim se događaju promjene u fizičkom, psihičkom i socijalnom funkcioniranju osobe. Starost i starenje se u mnogim društvima često doživljava kao razdoblje funkcionalnog opadanja, ovisnosti o drugima i povlačenje iz aktivnog života. Istovremeno, starost i starenje može biti vrijeme novih prilika, bogatih iskustava, socijalne angažiranosti i međugeneracijske suradnje [2].

U današnjem društvu, koje prati produljenje životnog vijeka i povećanje udjela starijeg stanovništva, starosti i starenje postaju sve važnije teme kako na osobnoj, tako i na društvenoj razini. Odnosi između starije populacije i suvremenog društva postaju sve važnija tema u kontekstu globalnog demografskog starenja. Sa sve dužim životnim vijekom i smanjenjem stope nataliteta, udio starije populacije u raste, što postavlja nove društvene prilike i izazove. U mnogim modernim društvima, osobe starije životne dobi suočavaju se s nizom prepreka, uključujući probleme marginalizacije, stereotipa i diskriminacije, što se često odražava kroz percepciju starenja kao procesa koji nosi isključivo pad sposobnosti i socijalne izolacije [3].

Mediji su dio svakodnevice svakog čovjeka. Današnji život nezamisliv je bez medija. Oni su dio života čovjeka i njihov utjecaj teško je izbjeći. Odnos medija i društva je višeslojan i složen. Mediji su izrazito moćno sredstvo koje značajno utječe na samog pojedinca, ali određuje i same odnose unutar društva. Oni u određenu sredinu ljudi unose jedan svjetonazor koji se ne moramo nužno uvijek prihvatiti ili odbaciti. U suvremenom društvu, mediji igraju ključnu ulogu u oblikovanju percepcije i stavova prema različitim društvenim skupinama. Jedna od takvih skupina su i osobe starije životne dobi [4].

Mediji mogu imati značajan utjecaj na stvaranje stereotipa i predrasuda prema starijoj populaciji, bilo to kroz plasiranje pozitivnih, negativnih ili neutralnih tema. U većini slučajeva, osobe starije životne dobi u medijima su podzastupljene ili prikazane u negativnom kontekstu. Predstavljanje starije populacije kroz određene uloge, poput nemoćnih i ovisnih osoba, pridonosi se stvaranju negativnih stereotipa i predrasuda. Osobe starije životne dobi nerijetko su u medijima

prikazane kroz slike slabosti, bolesti, ovisnosti i samoće, čime se dodatno potiče diskriminacije na temelju njihove dobi, poznato kao ageizam. Ageizma u medijima ne utječe samo na percepciju društva o starijoj populaciji, već oblikuje njihovu vlastitu sliku o sebi, što dodatno može utjecati na stvaranje osjećaja manje vrijednosti, socijalnom izolacijom i smanjenom kvalitetom života [2].

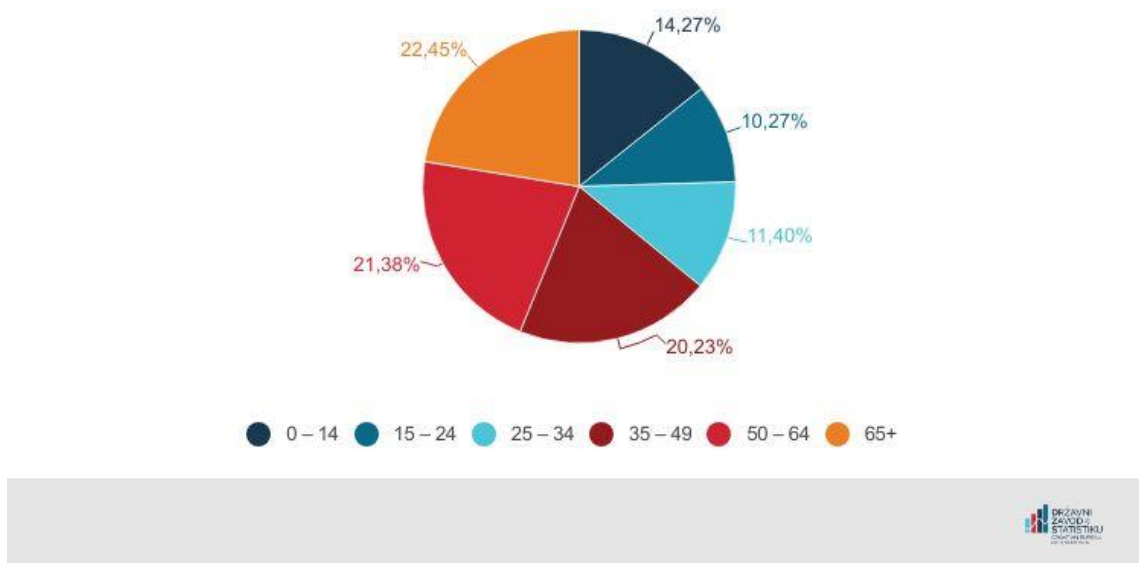
Istraživanja na temu uključenosti i prikaza osoba starije životne dobi u medijima do sada su bila relativno rijetka. Iako se ovim pitanjem bavi mali broj studija, to ne znači da je ta tematika manje važna. Kako bi se doprinijelo boljem razumijevanju ove tematike, ovim radom provedeno je istraživanje na temu „Prikaz osoba starije životne dobi u medijima“.

Svrha rada je istražiti učestalost zastupljenosti osoba starije životne dobi kao teme u različitim oblicima medija i analizirati načine na koje različiti oblici medija prikazuju osobe starije životne dobi. Cilj istraživanja je utvrditi postojanje stereotipa i predrasuda prema starijoj populaciji kroz njihove prikaze u medijima. Istraživanjem se želi pridonijeti boljem razumijevanju utjecaja medija na stvaranje percepcije i stavova.

U prvom dijelu rada prikazani su opći pojmovi vezani uz starost, starenje, stereotipe, predrasude i medije. Na početku rada ukratko je prikazana demografska slika Republike Hrvatske i statistika vezana uz stariju populaciju u Republici Hrvatskoj. U radu su objašnjeni osnovni pojmovi o starosti i procesu starenja. Poblje su objašnjene promjene koje nastaju procesom starenja poput: promjena u kardiovaskularnom sustavu, respiratornom sustavu, probavnom sustavu, primjene u kostima i mišićima, promjena u senzornim sposobnostima. Definirani su pojmovi o stereotipima, predrasadama i ageizmu. Definirani je pojam medija, opisane su vrste medija, te je opisan utjecaj medija na društvo. Drugi dio rada odnosi se na istraživački dio. U istraživačkom dijelu rada prikazana je svrha istraživanja, ciljevi istraživanja, istraživačka pitanja, hipoteze istraživanja, metodologija istraživanja, rezultati i rasprava. Na kraju istraživanja prikazan je zaključak u kojem je izneseno razmatranje ove značajne teme.

2. Demografska slika Republike Hrvatske

Prema rezultatima Popisa stanovništva, kućanstva i stanova iz 2021. godine, u Republici Hrvatskoj ima 3 871 833 stanovnika, od kojih je 1 865 129 muškaraca (48,17%) i 2 006 704 žene (51,83%). U usporedbi sa Popisom stanovništva iz 2011. godine, broj stanovnika u Republici Hrvatskoj smanjio se za 423 056 osoba (9,64%). Rezultati Popisa stanovništva pokazuju kako najveći udio stanovništva u Republici Hrvatskoj odnosi na dob od 65 i više godina (22,45%) (slika 2.1.) [5].

Slika 2.1. Stanovništvo prema starosti

Izvor: <https://dzs.gov.hr/vijesti/objavljeni-konacni-rezultati-popisa-2021/1270>

Jedno od obilježja demografske strukture stanovništva u Republici Hrvatskoj je starenje stanovništva. Gotovo jedna četvrtina stanovnika nalazi se u dobnoj skupini od 65 i više godina (22,45%). U odnosu na Popis stanovništva iz 2011. godine kada je udio stanovništva starijeg od 65 godina iznosio 17,7%, pokazuje se kako se u razdoblju od 10 godina udio stanovnika u starosti 65 godina i više porastao za 4,6%. Uz porast broja starijeg stanovništva, raste i prosječan životni vijek. Očekivana životna dob za žene iznosi 81 godinu, dok očekivana životna dob za muškarce iznosi 75 godina. Produljenjem očekivane životne dobi stanovništvo sve brže stari. Uz očekivanu životnu dob, ujedno raste i prosječna starost koja se povisila na 44,3 godine [6].

3. Starost i proces starenja

Starost i starenje dva su blisko povezana pojma, ali svojim značenjem označavaju različite pojmove koji se odnose na ljudski život i njegovo trajanje. Starost označava jedan period života, odnosno starost se odnosi na posljednje životno razdoblje u čovjekovom životu. Dok na starost gledamo kao period života, pojam starenja odnosi se na složen cjeloživotni proces kojim nastaju biološke, psihološke i socijalne promjene [2].

Starost je posljednje razvojno razdoblje u životu čovjeka. Početak starosti određuje se prema više različitih kriterija. Starost se može odrediti prema kronološkoj dobi, prema socijalnim ulogama i prema funkcionalnom stanju. Starost prema kronološkoj dobi nastupa nakon navršenih 65. godina života. Svjetska zdravstvena organizacija podjelu starosti prema kronološkoj dobi podijelila je na još tri razdoblja:

- rana starost (od 65 godine do 74 godina)
- srednja starost (od 75 do 84 godine)
- duboka starost (od 85 godina i više)

Osim kronološkom dobi, starost je određena i promjenom u socijalnoj ulozi. Promjena u socijalnoj ulozi najčešće se odnosi na umirovljenje, kada osoba prestaje sa svojom aktivnom radnom ulogom. Odrednica starosti prema funkcionalnoj sposobnosti odnosi se na promjene u fizičkim, psihičkim i socijalnim sposobnostima osobe bez obzira na kronološku dob. Funkcionalna starost fokusira se na to koliko je osoba sposobna da obavlja svakodnevne aktivnosti [2].

Proces starenje odnosi se na vrlo složen, prirodan i nepovratan proces kojim nastaju fizičke, psihološke i socijalne promjene. Proces starenja je individualna, te varira kod svakog čovjeka. Kod svakog čovjeka proces starenja događa se različitom brzinom, pri čemu starenje ovisi o nizu čimbenika kao što su genetska i tjelesna predispozicija, stil života, čimbenici iz okoline i drugi. Prema biološkoj teoriji, starost započinje začecem ili rođenjem i traje sve do gašenja svih životnih funkcija. Prema psihološkim i socijalnim teorijama, starost započinje nakon završetka razvoja, nakon adolescencije. Starenje kao kompleksan proces ima utjecaj na biološke, psihološke i socijalne komponente čovjeka. Osnovna podjela aspekata starenja su biološko, psihološko i socijalno starenje [2].

3.1. Biološko starenje

Biološko starenje odnosi se na tjelesne i fiziološke promjene koje nastaju na svim organima i organskim sustavima čovjeka. Svaki organ i organski sustav u ljudskom organizmu podložan je starenju, te nakon nekog vremena dolazi do promjena u njihovoj funkciji. Biološkim starenjem dolazi do promjena, usporavanja i opadanja u tjelesnim i fiziološkim funkcijama organizma. Brzina starenja organa i organskih sustava pretežito ovisi o genetskoj predispoziciji i stilu života [3].

3.1.1. Promjene u kardiovaskularnom sustavu

Tijekom života postupno dolazi do promjena na srcu i krvožilnom sustavu. Srce, kao jedan od najvažnijih organa u čovjekovom organizmu, podložan je brojnim promjenama. Povišavanjem dobi dolazi do slabljenja srčanog mišića. Posljedica slabljenja srčanog mišića odražava se u obliku smanjene sposobnosti kontraktilnosti srca i smanjenja minutnog volumena srca za približno 30%. Promjenama su zahvaćene srčane klijetke i pretklijetke u obliku njihovog zadebljanja, čime dolazi do sporijeg punjenja pretklijetki srca krvlju. U osoba starije životne dobi frekvencija srca usporava i smanjena je sposobnost srca da razvije tahikardiju. Navedene promjene za posljedicu imaju da kod čovjeka od 65. godina života dolazi do smanjenja aerobne snage za 30 do 40% [3].

Krvne žile također su podložne starenju i promjenama. U arterijama dolazi do povećanog nakupljanja kolagena i kalcija, te se smanjuje broj elastičnih vlakana. Stjenke arterija postaju rigidnije, te gube svoju elastičnost i sposobnost prilagođavanja promjenama [7]. Stjenke vena također su podložne promjena. U venama dolazi do zadebljanja stjenke i fibroze u struktura, čime vene potaju zavijene. Kod kapilara dolazi do zadebljanja bazalne membrane što za posljedicu ima povećani periferni otpor i smanjenu perfuziju organa. Rezultat promjena na krvožilnom sustavu očituje se kroz promjene u vrijednostima krvnoga tlaka. U osoba starije životne dobi dolazi do povišenja sistoličkog krvnog tlaka, dok povišenje dijastoličkog krvnog tlaka manje izraženo. Rezultat povišenja krvnog tlaka posljedica je smanjene elastičnosti krvnih žila [7].

Promjene na srcu i krvožilnom sustavu značajno utječu na svakodnevnu aktivnost starije osobe. Fiziološkim promjenama na kardiovaskularnom sustavu, smanjuje se mogućnost osobe starije životne dobi da obavlja svakodnevne aktivnosti. Zbog tih promjene, starije osobe počinju birati lakše aktivnosti kako bi smanjile intenzitet opterećenja [3].

3.1.2. Promjene u respiratornom sustavu

Promjene u respiratornom sustavu odražavaju se kroz manju elastičnost pluća i mišića koji sudjeluju u disanju. Procesom starenja pluća postaju manje elastična što rezultira smanjenom širenju pluća tijekom disanja. Kao rezultat promjena u plućima, dolazi do smanjenja vitalnog kapaciteta pluća za 40-50% i rezidualnog volumena pluća za 30-50 %. Broja alveola ostaje isti, ali se smanjuje se njihova površina. Zbog smanjenja kapaciteta pluća dolazi do povećane potrebe za energijom tijekom disanja. Broj udisaja tijekom života se smanjuje. Krv, koja je nedovoljno opskrbljena kisikom, slabo prehranjuje plućno tkivo. Kao posljedica navedenih promjena javlja se povećana potreba za energijom tijekom disanja, što predstavlja prepreku u obavljanju teških aktivnosti u starijoj životnoj dobi [7].

3.1.3. Promjene u živčanom sustavu

Proces starenja živčanog sustava najprije se odražava na sposobnost širenja živčanih podražaja. Dolazi do smanjenja u sposobnosti širenja živčanog podražaja kroz sinapse, što za posljedicu ima prestanak primanja impulsa od susjednih stanica. Ta promjena povezuje se s poremećajem pamćenja u starijoj životnoj dobi [7]. Procesom starenja dolazi do smanjenja mase mozga za oko 7% ili u prosjeku 100 grama. Ta promjena nastaje kao posljedica propadanja bijele i sive tvari mozga. Procesom starenja dolazi do propadanja stanica malog mozga. Propadanje stanica malog mozga odražava se u vidu promjena sporijeg kretanja, slabijeg održavanja ravnoteže i sklonosti padanju [3].

3.1.4. Promjene u probavnom sustavu

Promjene u probavnom sustavu mogu se uočiti već u usnoj šupljini gdje dolazi do promjena u boji i gubitku zuba. Promjene u usnoj šupljini zahvaćaju sluznicu kod koje dolazi do promjene u njezinoj boji. Procesom starenja smanjuje se sekrecija žlijezda slinovnica. Smanjena produkcija sline postepeno suši sluznicu usne šupljine, te ima utjecaj na otežano gutanje suhe hrane i osjet okusa. Promjena je podložan i jezik kojeg zahvaća proces atrofije čime se osjetilo okusa može smanjiti i do 70% [3]. Mijenja se motilitet jednjaka pri čemu se smanjene njegova motorička aktivnost. U starijoj dobi dolazi do smanjenja sekrecije želuca, a pH želučanog soka raste. Želudac je još zahvaćen promjena u obliku smanjenja broja stanica koje sudjeluju u apsorpciji, atrofije želučane sluznice i usporenog pražnjenje želučanog sadržaja [7]. Promjena nisu pošteđeni ni debelo i tanko crijevo. Smanjuje se motilitet debelog crijeva i tonus analnog sfinktera zbog čega

dolazi do česte pojave zatvora u starijoj životnoj dobi. U tankom crijevu smanjuje se broj stanica koje aktivno sudjeluju u procesu apsorpcije što dovodi do usporene resorpcija hranjivih tvari i eliminacije otpadnih tvari [3].

3.1.5. Promjene u kostima

U starijoj životnoj dobi dolazi do promjena u strukturi kostiju i zglobova. Promjene koje pogađaju lokomotorni sustav utječu na stav i hod osobe starije životne dobi. Promjene koje se događaju najviše se očituju kroz slabu i usporenu tjelesnu aktivnost. U kostima dolazi do smanjenja mineralog sastava kosti za oko 10%. Gubitkom kalcija i drugih minerala kosti postaju lako lomljive, zbog čega su u starijoj životnoj dobi češće susreću frakture bedrene kosti i posljedična nepokretnost. Gubitak minerala u kostima posebno je izražen kod žena poslije menopauze. Iz tog razloga je učestalost frakture kostiju u žena i do nekoliko puta češći nego li je to u muškaraca. Procesom starenjem gubi se i koštana masa. Koštana masa u žena smanji se za prosječno 25 – 30%, dok se kod muškaraca prosječno smanji za 15 – 20%. [7].

3.1.6. Promjene u mišićnoj masi i mišićnoj snazi

U osoba starije životne dobi postupno se smanjuju mišićna masa i mišićna snaga. U usporedbi mišićne snage u 30-tog godini života i 80-toj godini života, mišićna snaga u starijoj životnoj dobi smanji se za oko jednu trećinu. Promjena u mišićnoj masi posebno su zahvaćeni mišići nogu. Njihova ukupna mišićna masa smanji se u prosjeku 25 – 30%. Povećanjem životne dobi ukupna mišićna masa u muškaraca smanjuje se za prosječno 12 kilograma, dok se kod žena smanji za prosječno 5 kilograma. Unatoč znatnom gubitku mišićnoga tkiva, ukupna tjelesna težina osoba starije životne dobi može ostati ista ili se može povećati. Razlog navedenoj promjeni je zamjena mišićnog tkiva masnim tkivo. U mišićnim stanicama dolazi do nakuplja pigmenta lipofuscina što za posljedicu ima povećanje sadržaja masnoće. Udio masnog tkiva kod muškarca starije životne dobi poveća se u prosjeku za 15%, dok se udio masnog tkiva kod žena poveća u prosjeku za oko 10%. Kao posljedica smanjenjem metabolizma i smanjene potrošnje energije osobe starije životne dobi su sklonije porastu količine masnog tkiva i ukupne tjelesne mase. [7]

3.1.7. Promjene u senzornim sposobnostima

S povećanjem životne dobi postupno dolazi do slabljenja senzornih sposobnosti. Prvi znaci promjena u senzornim sposobnostima može primijetiti sama osoba starije životne dobi, a i druge osobe u njezinoj okolini. Prve promjene u senzornim sposobnostima očituju se kroz promjene u vidnim i slušnim sposobnostima. Osobe starije životne dobi mogu primijetiti oslabljen vid na blizinu i oslabljen sluh. Iako se promjene u vidu i sluhu najlakše primijete, to ne znači da i ostali osjetni organi nisu podložni promjenama. Procesom starenja zahvaćeni su svi osjetni organi, pa tako i osjet njuha, okusa i dodira [2].

Vid predstavlja jedan od najvažnijih osjetila. Promjene u vidnom osjetilu očituju se kroz smanjene oštine vida, smanjenja otvora zjenice, smanjene akomodacijske sposobnosti očne leće, zamućenja očne leće, suženja vidnog polja i slabije vidne adaptaciju leće na manju količinu svjetlosti. Smanjenjem oštine vida nastaje kao posljedica fizioloških promjena u vidnom receptoru. Smanjenje oštine vida polako se počinje razvijati nakon navršene 25. godine života, a najizraženije postaje nakon navršene 50. godine života. Smanjenja sposobnosti akomodacije leće nastaje kao posljedica smanjenja elastičnosti očne leće. Smanjenja sposobnost akomodacije leće na blizinu naziva se staračka dalekovidnost. Staračka dalekovidnost ili prezbiopija, posljedično može utjecati na svakodnevno funkcioniranje osobe starije životne dobi. S vremenom, određeni poslovi koji zahtijevaju oštar vid na blizinu postaju otežani, te mogu izazivati napor i glavobolju, čime se dodatno može utjecati na kvalitetu života osobe starije životne dobi. Staračka dalekovidnost najčešće se rješava nošenjem dioptrijskih naočala [2,7].

Smanjenje osjeta sluha ili prezbiakuzija uočava se već nakon 40. godine života. Nakon navršene 60. godine života izražena je slabija čujnost visokih tonova na frekvencije iznad 10 000 herca. Slabija čujnost visokih tonova utječe na otežanim razumijevanjem govora drugih ljudi, što se povezuje s problemom socijalne izolacije osoba starije životne dobi. Procesom starenja zahvaćen cijeli slušni organ. Promjenama su zahvaćeni vanjsko, srednje i unutarnje uho. U unutarnjem uhu dolazi do slabljenja osjetila za ravnotežu. Promjena u osjetilu za ravnotežu odražava kroz vrtoglavice i mučnine u starijoj životnoj dobi [2].

Nakon 50. godine života postupno slabe sva četiri osjeta okusa. Znatna promjena osjetila okusa zapaža se nakon navršene 70. godine života. Do promjene u okusu dolazi zbog smanjenja broja osjetnih tjelešca za okus na jeziku. Smanjenje osjeta okusa posljedično utječe na percepciju i uživanje u hrani. Ako osoba slabo osjeća okus hrane, ona gubi privlačnost i tek prema hrani, što za posljedicu može imati smanjeno uzimanje hrane koja rezultira pothranjenosti [2].

3.2. Psihološko starenje

Psihološke promjene su normalne prilagodbene reakcije na fiziološke involucijske procese i proces starenja. Psihološka prilagodba na starenje započinje mnogo ranije od kronološke starosti od 65. godina. Ona započinje mnogo ranije i njezina uspješnosti ovisi o stupnju zadovoljstva životom, kvaliteti života, aktivnost i socijalnoj uključenosti osobe. Psihološka prilagodba odnosi se na nove izazove koje donosi proces starenja, odnosno na izazove pronalaženja novog smisla u životu. Psihološko starenje odnosi se na promjene u psihičkim funkcijama i prilagodbi ličnosti na proces starenja [2].

3.2.1. Promjena osobine ličnosti

Osobine ličnosti definiraju se kao razmjerno trajne, automatske reakcije na određene okolnosti u kojima se osoba nalazi. Ličnost obuhvaća skup psihičkim osobina i mehanizama unutar pojedinca koji utječu na interakciju i adaptaciju pojedinca u njegovu okolinu. Prema većini istraživača, nema velikih promjena u osobina ili crtama ličnosti u starosti. Promjene crta ličnosti u starosti odražavaju se na način da crte ličnosti iz mlađe dobi postanu čvršće i izraženije. U starosti najviše do izražaja dolaze primjene u savjesnosti (radišnost, odgovornost) i ugodnosti (obzirnost, ljubaznost) [3]. No, kada pogledamo osobu starije životne dobi kao pojedinca, moguće je uočiti veće promjene ličnosti. Promjena ličnosti u starosti ovisi o životnim izazovima s kojima je osoba suočena. Veći životni izazovi, poput smrti partnera, teža bolest ili nemoć, značajan gubitak financijskih sredstava, zahtijevaju veću prilagodbu, što posljedično može dovesti do većih promjena ličnosti [2].

3.2.2. Promjene u emocijama

Emocije se definiraju kao stanje povišene pobuđenosti organizma. Emocije mogu biti različitog intenziteta, trajanja, te mogu biti pozitivne ili negativne. Emocionalno funkcioniranje u starosti postaje složenije i bolje regulirano. Povezanost između pozitivnih i negativnih emocija raste s porastom životne dobi. To se odražava u smislu sa osobe starije životne dobi dublje doživljavaju sve ono što imaju, ali istovremeno postaju svjesne kako je sve više ograničeno za imati [2].

3.2.3. Mudrost u starijoj životnoj dobi

Mudrost se definira kao sposobnost razumijevanja i primjenjivanja stečenog znanja na način da se pomaže u donošenju dobrih odluka i rješavanju problema. Mudrost uključuje davanje dobrih zapažanja, savjeta i komentara. Osim intelektualne inteligencije, mudrost se odnosi i na emocionalnu inteligenciju. Mudrost u smislu emocionalne inteligencije se odnosi na razumijevanje emocija, vlastitih ali i tuđih. Mudra osoba sa visokim emocionalnom inteligencijom može bolje sagledati situaciju, reagirati strpljenjem, te reagirati na adekvatan način [2].

Uz osobe starije životne dobi vrlo često se veže pojam mudrosti. Mudrost i osobe starije životne dobi često se povezuju jer se mudrost smatra rezultatom životnog iskustva. U donošenju odluka, osobi starije životne dobi pomaže prethodno znanje, životno iskustvo, praktično poznavanje činjenica o problemu i sagledavanje problema s više različitih strana. Iako osobe starije životne dobi imaju velik potencijal za razvoj mudrosti zahvaljujući bogatom životnom iskustvu, to ne mora značiti da je svaka osoba starije životne dobi nužno mudra. Uloga osoba starije životne dobi u društvu iznimno je značajna, posebno kada je riječ o prenošenju znanja i iskustva na mlađe generacije. Kroz priče i savjete, osobe starije životne dobi mogu postati neiscrpan izvor znanja i inspiracije, ne samo za mlađe generacije, već i za cijelu zajednicu općenito [3].

3.2.4. Kreativnost u starijoj životnoj dobi

Kreativnost se definira kao mentalni proces koji uključuje sposobnost stvaranja novih ideja, pojmova ili rješavanja problema koji nadilaze uobičajene okvire razmišljanja. Kreativnost je sposobnost koja omogućuje povezivanje naizgled nepovezanih stvari na inovativan način. Ona omogućuje da sagledamo svijet na drugačiji način, iz drugačije perspektive. Kreativnosti i kreativne misli često se povezuju s intelektualnim sposobnostima, znanjem i iskustvom pojedinca, te se iz tog razloga često povezuje s osobama starije životne dobi [3].

Za kreativnost se smatra kako je u korelaciji s porastom životne dobi. Kreativnost se kod osoba starije životne dobi razvija kroz iskustvo, mudrost i životno iskustvo. Osobe starije životne dobi najčešće se izražavaju kroz umjetnost, pisanje, glazbu ili rješavanje svakodnevnih problema. Kreativnost kod osoba starije životne dobi ima brojne prednosti. Na taj način potiče se mentalna aktivnost, stvara se osjećaj ispunjenja i pridonosi se kognitivnom zdravlju. Kreativnost omogućava lakšu prilagodbu osoba starije životne dobi na fizičke i socijalne primjene. Uz navedeno, kroz kreativne aktivnosti moguće je međugeneracijsko povezivanje i obogaćivanje kulturnog nasljeđa [2].

3.3. Socijalno starenje

Socijalno starenje odnosi se na primjene u ulogama osobe starije životne dobi. Procesom socijalnog starenja osoba napušta dosadašnje društvene uloge i preuzima one primjerene njezinoj dobi. Često su takve promjene potaknute od strane društva koje potiče osobu u starosti da prihvati određene norme ponašanja. Starost obilježava proces mijenjanja socijalnih uloga i odnosa. Promjene koje se događaju odražavaju se u vidu promjena u socijalnim aktivnostima, socijalnim odnosima i socijalnim ulogama. Promjene u socijalnim ulogama i odnosima događaju se u užoj i široj okolini. U užoj socijalnoj okolini, osoba starije životne dobi suočena je s promjena u okviru obitelji, prijatelja ili susjeda, dok je u okviru šire socijalne okoline suočena s promjena vezane uz radnu sredinu, umirovljenjem i potrebom za skrbi [2].

3.3.1. Promjene u obitelji

Proces starenja je prirodan dio životnog ciklusa koji sa sobom donosi brojne promjene, kako za pojedinca tako i za obiteljsku dinamiku. Kako stariji članovi obitelji ulaze u fazu starosti, suočavaju se s nizom izazova koji mogu značajno utjecati na obiteljsku strukturu i odnose unutar obitelji [2].

Promjene u obitelji odražavaju se u vidu osamostaljenja i odlaska djece od kuće. Ove promjene utječu na fizičke, emocionalne i društvene aspekte života osobe starije životne dobi. Te promjene posljedično mogu utjecati na promjene u zdravlju, financijskim potrebama, kao i ulogama i odgovornostima unutar obitelji. Obiteljski članovi često se nalaze u situaciji gdje moraju prilagoditi svoje svakodnevne rutine i odnose kako bi pružili podršku starijim članovima. Ove prilagodbe mogu uključivati preuzimanje novih uloga, promjene u financijskom planiranju, te emotivno i fizičko opterećenje koje može rezultirati promjenom dinamike obiteljskih odnosa [3].

Promjene se javljaju i unutar bračnih odnosa. Glavna promjena u životu starijeg bračnog para je da provode više vremena zajedno. Ako su odnosi starijeg bračnog para dobri, supružnici postaju više usmjereni jedno na drugu i provode više vremena zajedno. Ipak, bračni parovi u starijoj životnoj dobi mogu se suočiti sa raznim izazovima. Jedan od problema sa kojima se stariji bračni parovi često susreću je bolest jednog od partnera. U takvim situacijama, zdraviji supružnik preuzima veću odgovornost i brigu o svom partneru i kućanstvu. Osim sa bolesti, stariji bračni parovi suočavaju se sa gubitkom voljene osobe. Smrt supružnika može izazvati stres i zahtjeva prilagodbu. Nekim pojedincima ta prilagodba je vrlo teška. U tim situacijama pojedinac često izbjegava socijalnu interakciju ili događaje. Udovci ili udovice tako su izložene razvoju depresije i usamljenosti [2].

3.3.2. Promjene u radu i umirovljenje

S porastom životne dobi dolazi do brojnih promjena u profesionalnom životu, a kako se približavamo starijoj životnoj dobi, promjene postaju sve izraženije. Radno okruženje i dinamika karijere prolaze kroz različite faze. Procesom starenja i promjenama koje nosi proces starenja, obavljanje posla može donijeti različite izazove. Stariji radnici često se suočavaju s različitim izazovima poput umora, promjena u fizičkoj izdržljivosti i prilagodbi na radne uvjete. Umor i fizička iscrpljenost postaju sve prisutniji u radnom životu osoba starije životne dobi, što može utjecati na njihovu produktivnost i zadovoljstvo poslom. Dugogodišnji rad, rutinske aktivnosti i stres često rezultiraju padom energije i vitalnosti, što se često odražava na radnu sposobnost i učinkovitosti. Također, promjene u fizičkom zdravlju, poput gubitka snage i izdržljivosti, mogu otežati obavljanje određenih zadataka i radnih obveza [2,3].

Umirovljenje je jedan od važnih događaja u životnom vijeku pojedinca. Procesom umirovljenja dolazi značajnih promjena u svakodnevnom životu pojedinaca. Odlaskom u mirovinu pojedinac je suočen sa naglom promjenom životnog stila, što zahtjeva pripremu i prilagodbu na novu socijalnu ulogu. Na umirovljenje se može gledati s pozitivnog i negativnog aspekta [2]:

Pozitivni aspekti umirovljenja su:

- Više slobodnog vremena
- Više slobodnog vremena za obitelj, bračnog partnera i prijatelje
- Stalni financijski prihodi
- Nove prilike
- Bavljenje željenim aktivnostima

Negativni aspekti umirovljenja su:

- Gubitak socijalnog statusa
- Nagli višak vremena
- Smanjeni financijski prihodi
- Gubitak socijalnog kontakta

Zbog brojnih promjena koje nosi proces umirovljenja ključna je kvalitetna prilagodba. Način na koji će se pojedinac prilagoditi novoj socijalnoj ulozi ovisi o nizu okolnosti i čimbenika. Najvažniji čimbenici odnose se na zdravstveno stanje, financijsku situaciju, vrsti prijašnjeg posla, interes za druge aktivnosti, uključenost u socijalne grupe i slično. Također, na uspješnu prilagodbu mogu utjecati i različiti prikazi osoba starije životne dobi u medijima čime se mogu razviti negativni stavovi o umirovljenju i starosti, što dodatno otežava prilagodbu [3].

4. Stereotipi i predrasude prema osobama starije životne dobi

Broj osoba starije životne dobi u državama Europske Unije, uključujući RH u stalnom je porastu. Povećanje broja osoba starije životne dobi unutar društva utječe na niz društvenih aspekata. Starost i osobe starije životne dobi mogu utjecati na društvo na dva načina. S jedne strane osobe starije životne dobi utječu na društvo i društvene prilike unutar tog društva, dok s druge strane u velikoj mjeri utječu na formiranje društvene strukture. Osim što osobe starije životne dobi oblikuju i utječu na društvo, njihova prisutnost unutar društvene strukture također se odražava i na njihove uloge. Osobe starije životne dobi unutar društva nose teret društvenih uloga koje im društvo dodjeljuje. Nositi teret društvenih uloga znači prihvatiti ulogu koja se dodjeljuje od strane društva. Društvo koje dodjeljuje uloge očekuje da se svi članovi unutar tog društva ponašaju sukladno njihovim ulogama i očekuju da se ponašaju u skladu s dodijeljenim ulogama [3].

Društvene uloge pod snažnim su utjecajem stereotipa. Na stvaranje stereotipa o pripadnicima starije populacije utječu različita iskustva sa osobama starije životne dobi, starosti i samim procesom starenja. Promjene koje nastaju procesom starenja mogu pridonijeti stvaranju negativnih i netočnih stajališta. Nerazumijevanje starenja kao životnog procesa utječe na razvoj stereotipa i predrasuda, čime se pogoduje razvoju diskriminacije prema starijoj populaciji. Stereotipima, predrasudama i diskriminacijom onemogućava se aktivno uključivanje osoba starije životne dobi u suvremeno društvo, što za posljedicu može imati smanjenje njihove kvalitete života. Negativne posljedice stereotipa i predrasuda mogu se odraziti i među samim osobama starije životne dobi. Osobe starije životne dobi same mogu stvoriti negativna stajališta o nekim životnim situacijama što može dodatno utjecati na njihovu prilagodbu novim životnim situacijama [2].

4.1. Stereotipi

Stereotipi su generalizacije, odnosno pojednostavljene i pretjerane osobine koje se pridodaju nekoj grupi ljudi. Osobine koje se propisuju članovima grupe, propisuju se svim članovima grupe neovisno o stvarnim oscilacijama između članova. Stereotipi se mogu razviti na temelju nacionalne, rasne, vjerske ili dobne pripadnosti određenoj skupini ljudi. Kada govorimo o stereotipima prema osobama starije životne dobi tada govorimo o stereotipima koji su se razvili na temelju njihove dobi. Stereotipi se temelje na kognitivnom komponenti reakcija. Važno je naglasiti kako se stereotipi ne temelje na emocionalnoj komponenti i ne moraju nužno voditi namjernom zanemarivanju ili zlostavljanju. Stvaranje stereotipa često je samo način na koji pojedinac pojednostavljuje svoj pogled prema nekoj skupini ljudi [8].

Stereotipi koji se javljaju prema nekoj skupini ljudi mogu pozitivni i negativni. Najčešći pozitivni stereotipi o osobama starije životne dobi su da su sve osobe starije životne dobi su mudre i iskusne, da ljudi s godinama postaju blaži i tolerantniji, te da su sve osobe starije životne dobi pune su ljubavi za svoju obitelj i potomke. Iako se stereotipi mogu temeljiti na pozitivnim i negativnim obilježjima neke grupe, u praksi se pri opisivanju obilježja neke skupine ljudi ili populacije češće se upotrebljavaju negativna obilježja. Najčešći negativni stereotipi o osobama starije životne dobi su da su oni slabi, ružni, beskorisni, siromašni, depresivni, sebični, nefleksibilni i senilni [3].

Na stvaranje pozitivnih i negativnih stereotipa o starosti i osobama starije životne dobi utječu različita iskustva sa starijom populacijom. Primjerice, na stvaranje negativnih stereotipa utječu iskustva s usamljenim osobama, susret s bolesnim i nemoćnim osobama starije životne dobi ili česti susreti osoba starije životne dobi u zdravstvenim ustanovama. Negativni stereotipi o osobama starije životne dobi mogu utjecati na razvoj predrasuda i diskriminacije. Stereotipi koji prevladavaju negativno utječu na stigmatizaciju osoba starije životne dobi, utječu na način njihova života i njihovo ponašanje [2].

4.2. Predrasude

Predrasude su sve negativne afektivne reakcije ili neprijateljski stavovi prema pripadnicima prepoznatljive skupini ljudi. Predrasude se temelje na afektivnoj komponenti ponašanja i zasnivaju isključivo na osnovi članstva prepoznatljivoj skupini ljudi. Kada govorimo o predrasudama koje su se razvile prema skupini ljudi isključivo na temelju njihove dobi, tada te predrasude nazivamo dobnim predrasudama. Dobne predrasude, (od engleske riječi *ageism*, dobizam), temelje se na nedovoljnom znaju o procesu starenje i negativnom iskustvu s osobama starije životne dobi [8]. Najčešće predrasude o osobama starije životne dobi su [2]:

- Sve osobe starije životne dobi su iste
- Starost počinje s navršениh 65 godina
- Osobe starije životne dobi samo pričaju o svojoj bolesti
- Osobe starije životne dobi su dosadne
- Osobe starije životne dobi teško uče i neupotrebljavanju novu tehnologiju
- Osobe starije životne dobi su senilne
- Osobe starije životne dobi nisu kreativne
- Osobe starije životne dobi predstavljaju opterećenje su za društvo

4.3. Ageizam

Ageizam, (eng. *age*, godine života, starost), je oblik nepriznavanja ili ograničavanja prava osoba koji se temelju na dobi osobe. Pod pojmom ageizma opisujemo stereotipe, predrasude i nejednako postupanje prema ljudi samo zbog njihove dobi. Ageizma se još može opisati kao diskriminacija koje je nastala na osnovi kalendarske starosti osobe [3]. Ageizam može imati brojen negativne posljedice na stariju populaciju. Posljedice se mogu odraziti na njihovo fizičko, psihičko i socijalno blagostanje. Najčešće posljedice ageizma su [2]:

- Socijalna izolacija
- Usamljenost
- Narušeno samopoštovanje
- Rizik za nastanak depresije i anksioznosti
- Isključenje iz procesa donošenja odluka
- Niski prihodi i mirovine

U cilju sprječavanja posljedica ageizma ključno je promicanje pozitivnih stavova prema starenju i poticanje međugeneracijske ravnopravnosti [8].

4.4. Uloga medicinske sestre u sprječavanju stvaranja stereotipa i predrasuda

Ključnu ulogu u formiranju stajališta imaju mediji. Mediji kao sredstvo širenja sadržaja imaju značajnu utjecaj na oblikovanje percepcije o starosti i procesu starenja. Nažalost, mediji svojim sadržajem često doprinose širenju ageizma kroz stereotipne prikaze osoba starije životne dobi. Osobe starije životne dobi često su prikazane kao neaktivne, nemoćne i ovisne o tuđoj pomoć, čime se stvara negativna slika o starosti i starenju. Međutim, mediji istovremeno imaju moć da suzbiju negativne stavove o starosti i starenju. Prikazivanjem osoba starije životne dobi kroz različite uloge, izbjegavanjem senzacionalizma o starenju i promoviranjem pozitivnih primjera, mediji mogu značajno smanjiti stereotipe i predrasude o osobama starije životne dobi [8].

Medicinska sestra/tehničar značajno mogu pridonijeti smanjenju stereotipa i predrasuda o osobama starije životne dobi. Pružanjem stručnih informacija, promoviranjem pozitivnih primjera, zagovaranjem prava osoba starije životne dobi, edukacijom javnosti o starosti i procesu starenja značajno se može pridonijeti smanjenju stereotipa i predrasuda prema osobama starije životne dobi [2].

5. Mediji

Riječ medij (od latinske riječi *medium*, srednji, koji je između) definira se kao sredstvo putem kojeg se prenosi ili prosljeđuje poruka. Medij se još može definirati i kao sredstvo putem kojeg se omogućava prijenos informacija između pošiljatelja i primatelja, odnosno sredstvo putem kojeg se uspostavlja komunikacija [9]. Medij kao pojam ima nekoliko značenja, a njegova definicija ovisi o znanstvenom ili društvenom području u kojem se pojavljuje. U komunikacijskim znanostima i novinarstvu medij označava sredstvo putem kojeg se ostvaruje prijenos informacija, vijesti i obavijesti između pošiljatelja i šire javnosti. Temeljna uloga medija u tom kontekstu je prikupljanje, obrada i prijenos kvalitetnih informacija široj javnosti [10].

Medij kao sredstvo uspostave komunikacije ne mora nužno imati mali domet ili utjecaj. Ukoliko je medij namijenjen za širenje informacija velikom broju ljudi u malom vremenskom intervalu, tada se govori o pojmu masovnih medija. Masovni mediji definiraju se kao sredstvo komunikacije koji velikom brzinom prenose informacije, audio-vizualne sadržaje i ostale vrste sadržaja. Glavna uloga masovnih medija je da prijenosom informacija zadovolje potrebe društva za javnom komunikacijom. Masovni mediji interpretacijom svojeg sadržajem utječu na stvaranje percepcije suvremenog društva i na taj način sudjeluju u oblikovanju ideja, vjerovanja i stavova. [9].

5.1. Vrste medija

Podjela medija u RH regulirana je Zakonom o medijima. Prema Zakonu o medijima, podjela medija glasi: „Mediji su: novine i drugi tisak, radijski i televizijski programi, programi novinskih agencija, elektroničke publikacije, teletext i ostali oblici dnevnog ili periodičnog objavljivanja urednički oblikovanih programskih sadržaja prijenosom zapisa, glasa, zvuka ili slike. Mediji nisu knjige, udžbenici, bilteni, katalozi ili drugi nositelji objavljivanja informacija koji su namijenjeni isključivo obrazovnom, znanstvenom i kulturnom procesu, oglašavanju, poslovnoj komunikaciji, radu trgovačkih društava, zavoda i ustanova, udruga, političkih stranaka, vjerskih i ostalih organizacija, školska glasila, »Narodne novine« Republike Hrvatske, službena glasila jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i ostala službena priopćenja, plakati, letci, prospekti i transparenti, te video stranice bez žive slike i druge besplatne obavijesti, osim ako ovim Zakonom nije drukčije propisano.“ [11].

Mediji možemo podijeliti prema više različitim kriterijima. Razlikujemo ih prema načinu prijenosa informacija, geografskoj razini ili dometu i prema vlasništvu. Prema geografskoj razini mediji dijele se na lokalne, nacionalne i međunarodne medije, dok se prema vlasništvu dijele na

privatan, javni i državni sektor. Masovni mediji se prema načinu prijenosa informacija dijele na [9]:

- **Tiskani medij.** Tiskani medij je vrsta prijenosa sadržaja putem tiskanih materija. Tiskani medij uključuje novine, časopise, knjige i letke.
- **Elektronički medij.** Elektronički medij je vrsta prijenosa informacija putem elektroničkog signala. U elektroničke medije spadaju televizija i radio.
- **Digitalni medij.** Digitalni medij je vrsta prijenosa informacija putem digitalnih tehnologija. U digitalne medije spadaju internetski portali društvene mreže.

5.2. Utjecaj medija na društvo

Mediji su dio života svakog pojedinca i njihov utjecaj teško je izbjeći. Mediji imaju ključnu ulogu u oblikovanju suvremenog društva. Svojim sadržajem sudjeluju u oblikovanju javnog mišljenja o društveno relevantnim temama, potiču javnost na kreiranje stava i određenog ponašanja. Utjecaj medija na suvremeno društvo je velik i raznolik. Putem medijskog kanala prenosi se različiti oblici informativnog, edukativnog i zabavnog sadržaja koji na neki način utječe na pojedinca. Utjecaj medija može se gledati na dva načina, pozitivno i negativno [9].

Pozitivan utjecaj medija očituje se u vidu njihovog obrazovnog, informativnog i zabavnog sadržaja. Sadržaji koji se prezentiraju putem medija utječu na pojedinca tako da ga potiču na usvajanje i njegovanje kulturne tradicije, te ga potiču na usvajanje moralnih i društvenih vrijednosti. Mediji mogu služiti i kao izvor obrazovnog sadržaja kroz teme koje primjerice pokrivaju područja zdravlja, tehnologije, kulture i tradicije. Na taj način mediji pridonose učenju i intelektualnom razvijanju pojedinca. U pozitivnom smislu može se gledati i brzina širenja informacija. Informativnim sadržajem postiže se da ljudima budu u toku s važnim i aktualnim temama [8].

Usprkos pozitivnim učincima, mediji mogu nesvjesno, ili pak svjesno utjecati na formiranje negativnog stava i mišljenja. Putem senzacionalističkih tema, favoriziranja nasilja i zanemarivanja, mediji mogu pridonijeti stvaranju iskrivljene slike stvarnosti, te mogu zanemariti ozbiljne i važne teme. Kroz promociju negativnih društvenih vrijednosti mediji mogu utjecati na formiranje stereotipa i predrasuda o određenim grupi ljudi [8].

Kao rezultat navedenog, mediji su neizostavan dio suvremenog društva, a njihov utjecaj se ne očituje samo u prenošenju informacija, već i u oblikovanju društvenih vrijednosti, normi, stavova i ponašanja [10].

6. Istraživački dio rada

Istraživački dio rada je dio rada u kojem je prikazano istraživanje o prikazu osoba starije životne dobi u medijima. Istraživanje se provodi sa ciljem da se analizira koliko su osobe starije životne dobi zastupljene u medijima i na koji način se prikazuju u različitim oblicima medijima, te postoji li prisutnost ageizma prema osobama starije životne dobi. U ovom dijelu rada prikazana je svrha istraživanja, ciljevi istraživanja, istraživačka pitanja, hipoteze, metodologija istraživanja, rezultati istraživanja, rasprava i zaključak.

6.1. Svrha istraživanja

Svrha istraživanja je analizirati kako različiti oblici medija predstavljaju osobe starije životne dobi, te utvrditi prisutnost stereotipa i predrasuda prema osobama starije životne dobi. Ovo istraživanje može doprinijeti razumijevanju kako mediji mogu oblikovati javno mišljenje i može poslužiti kako osnova za preporuku da se osobe starije životne dobi pozitivnije i realističnije prikazuju u medijima.

6.2. Ciljevi istraživanja

Osnovni cilj istraživanja bio je dobiti uvid u učestalost prikaza osoba starije životne dobi kao teme priloga središnjih informativnih emisija i novinskih članaka.

Specifični ciljevi istraživanja su:

- utvrditi koliko često su osobe starije životne dobi uključene u priloge središnjih informativnih emisija
- dobiti uvid u način prikazivanja osoba starije životne dobi u priložima središnjih informativnih emisija i novinskih članaka
- utvrditi koliko često se osobe starije životne dobi prikazuju na pozitivan način u priložima središnjih informativnih emisija i novinskih članaka
- utvrditi koliko često se osobe starije životne dobi prikazuju na negativan način u priložima središnjih informativnih emisija i novinskih članaka
- dobiti uvid u zastupljenost ageizma prema osobama starije životne dobi
- dobiti uvid u kojim oblicima medija su osobe starije životne dobi više zastupljene kao tema

6.3. Istraživačka pitanja

Za istraživanje teme prikaza osoba starije životne dobi u medijima, postavljaju se sljedeća istraživačka pitanja:

- Kolika je zastupljenost osoba starije životne dobi kao teme priloga središnjih informativnih emisija i novinskih članaka?
- Koliko često su osobe starije životne dobi uključene u priloziima središnjih informativnih emisija?
- U kojim oblicima medija se osobe starije životne dobi više prikazuju na pozitivan način?
- U kojim oblicima medija se osobe starije životne dobi više prikazuju na negativan način?
- Koje stereotipe i predrasude prema osobama starije životne dobi možemo identificirati u priloziima središnjih informativnih emisija i novinskih članaka?

6.4. Hipoteze

U skladu s ciljem istraživanja postavljene su sljedeće hipoteze:

Hipoteza 1.: Osobe starije životne dobi manje se pojavljuju u medijima kao teme priloga/novinskih članaka u odnosu na njihov udio u općoj populaciji.

Hipoteza 2.: U medijima se rijetko prikazuju teme koje promiču pozitivne aspekte starenja, te uspjehe i doprinose zajednici od strane osoba starije životne dobi.

Hipoteza 3.: Postoji značajna razlika u prikazivanju osoba starije životne dobi u različitim vrstama medija (televizija, novine), pri čemu se osobe starije životne dobi češće prikazuju u novina u odnosu na televizijske priloge.

6.5. Metodologija istraživanja

Istraživanje se provodilo metodom analize sadržaja. U istraživanju metodom analize sadržaja pregledavali su se sadržaji priloga središnjih informativnih emisija i novinski članci.

Kao uzorak uzeti su prilozi središnjih informativnih emisija, te novine u tiskanom i elektroničkom obliku. Za uzorak priloga središnjim informativnih emisija uzeti su prilozi „Dnevnika 2“ HRT-a kao javne televizije i prilozi „RTL Danas“ RTL-a kao privatne televizije.

Za uzorak novina uzeti su članci Jutarnjeg lista kao nacionalnog medija i članci Regionalnog tjednika kao lokalnog medija.

Istraživanje, odnosno analiza sadržaja priloga središnje informativne emisije „Dnevnik 2“, priloga središnje informativne emisije „RTL Danas“ i članaka „Jutarnjeg lista“ provedena je u razdoblju od 1. lipnja do 30. lipnja 2024. godine, dok se analiza sadržaja lokalnog medija „Regionalni tjednik“ obuhvaćala razdoblje od 22. svibnja do 10. srpnja 2024. godine. Analiza sadržaja novina „Regionalni tjednik“ provedena je u navedenom razdoblju kako bi se omogućilo usporedba podataka s drugim oblicima medija koji su svoj sadržaj objavljivali svakodnevno za razliku od navedenih novina koje su svoj sadržaj objavljivale jednom tjedno.

7. Rezultati

U 30 dana istraživanja, u razdoblju od 1. lipnja do 30. lipnja 2024. godine, u središnjoj informativnoj emisiji HRT-a „Dnevnik 2“ emitirano je ukupno 554 priloga. Osobe starije životne dobi pojavljuju se u 126 priloga pri čemu su dali izjavu o aktualnom događaju. U tom kontekstu izjavu daje 191 osoba iznad 65 godina starosti. U ukupnih 554 priloga osobe starije životne dobi bile su tema priloga središnje informativne emisije ukupno u 3 priloga pri čemu su 2 osobe iznad 65 godina starosti dale izjavu. Navedeni podaci prikazani su u tablici 7.1.

Datum	Broj priloga po danu	Broj priloga u kojima osobe starije žvotne uključene u aktualnu temu	Broj osoba starije životne dobi koje uključene u priloge o aktualnoj temi	Broj priloga koji govore o osobama starije životne dobi	Broj osoba starije životne dobi u priložima koji govore o osobama starije životne dobi
1.6.2024.	21	7	10	1	1
2.6.2024.	16	3	3	1	1
3.6.2024.	20	6	9	0	0
4.6.2024.	18	4	9	0	0
5.6.2024.	24	7	11	0	0
6.6.2024.	19	8	11	0	0
7.6.2024.	20	5	7	0	0
8.6.2024.	18	9	11	0	0
9.6.2024.	15	6	15	0	0
10.6.2024.	13	2	2	0	0
11.6.2024.	20	3	5	0	0
12.6.2024.	20	5	8	0	0
13.6.2024.	20	2	4	0	0
14.6.2024.	17	6	8	0	0
15.6.2024.	17	5	7	0	0
16.6.2024.	20	4	5	0	0
17.6.2024.	20	5	9	0	0
18.6.2024.	21	2	2	0	0
19.6.2024.	10	2	2	0	0
20.6.2024.	17	3	5	1	0
21.6.2024.	18	4	6	0	0
22.6.2024.	17	2	5	0	0

23.6.2024.	17	4	6	0	0
24.6.2024.	19	2	2	0	0
25.6.2024.	22	5	5	0	0
26.6.2024.	21	1	1	0	0
27.6.2024.	21	1	1	0	0
28.6.2024.	17	6	8	0	0
29.6.2024.	21	4	9	0	0
30.6.2024.	15	3	5	0	0
UKUPNO:	554	126	191	3	2

Tablica 7.1. Analiza sadržaja priloga središnje informativne emisije „Dnevnik 2“ HRT-a

Izvor: autor P.R.

U 30 dana istraživanja, u razdoblju od 1. lipnja do 30. lipnja 2024. godine, u središnjoj informativnoj emisiji HRT-a „Dnevnik 2“, osobe starije životne dobi prikazale su na pozitivan način ukupno 19 puta. Osobe starije životne dobi prikazane su kao aktivne osobe ukupno 9 puta, kao osobe uključene u zajednicu ukupno 2 puta, kako kreativne osobe ukupno 2 puta i kao mudre, iskrsne i uspješne ukupno 6 puta. Navedeni podaci prikazani su u tablici 7.2.

PRIKAZ OSOBA STARIJE ŽIVOTNE DOBI NA POZITIVAN NAČIN	Prikaz osobe starije životne dobi kao aktivnu osobu	Prikaz osobe starije životne dobi kako je uključena u zajednicu	Prikaz osobe starije životne dobi kao kreativnu	Prikaz osobe starije životne dobi kao mudru,iskusnu i uspješnu
	Gospodin je dobrovoljan vatrogasac i govori o tome kako je to za njega častan i odgovoran posao, te kako se ponosi s time. (2.6.2024.)	Gospodin došao pogledati novoobnovljeni brod. (3.6.2024.)	Stipe Nobilo i Vatroslav Kuliša daju izjavu o izložbi Arkadije u Arkadiji.(12.6.2024.)	Gospodin koje je proslavio 103. rođendan govori kako se za dug život mora raditi i treba biti umjeren u jelu i piću. (2.6.2024.)
	Bill Belichick primio nagradu za najtrofejnijeg trenera i govorio kako voli Hrvatsku. (3.6.2024.)	Gospođa ispekla kolače po tradicionalnom receptu za 150 godina turizma u Fužinama. (16.6.2024.)	Glumac Armand Assante i redatelj Jakov Sedlar daju izjavu o filmu „260 dana.“ (16.6.2024.)	Ivo Usmiani daje izjavu kako je počašćen nominacijom za poduzetnika godine. (6.6.2024.)

	Svećenik drži propovijed. (8.6.2024.)			Dražen Sirišćević daje izjavu o operi Rajnino zlato čiji je redatelj. (7.6.2024.)
	Gospodin govori kako bi ponovio braniteljski pohod na Velebit. (8.6.2024.)			Gospodin govori o vodenom valu, te kako s godinama već zna što očekivati i kako se pripremiti. (8.6.2024.)
	Tri gospodina i četiri gospođe govore kako će izaći na izbore i obaviti građansku dužnost. (9.6.2024.)			Gospodin govori kako je naučio što treba raditi kada je visok vodostaj. (13.6.2024.)
	Gospodin govori kako se priprema za navijanje. (14.6.2024.)			Richar Roberts daje izjavu povodom Znanstvene kreme u Splitu. (17.6.2024.)
	Gospodin je govori o utakmici Vatrenih i nada se da će otići i na prvenstvo u Ameriku. (15.6.2024.)			
	Tri gospodina odazvali se akciji besplatnih pregleda madeža. (15.6.2024.)			
	Tri gospođe kroz kolače pokušavaju održati tradiciju. (29.6.2024.)			
UKUPNO:	9	2	2	6

Tablica 7.2. Prikaz osoba starije životne dobi na pozitivan način u prilogima središnje informativne emisije „Dnevnik 2“ HRT-a

Izvor: autor P.R

U 30 dana istraživanja, u razdoblju od 1. lipnja do 30. lipnja 2024. godine, u središnjoj informativnoj emisiji HRT-a „Dnevnik 2“ osobe starije životne dobi prikazane su na negativan način ukupno 5 puta u ukupnih 554 priloga. Osobe starije životne dobi prikazane su kao usamljene i izolirane ukupno 0 puta, kao osobe u lošoj životnoj situaciji ukupno 0 puta, kao nemoćne osobe ukupno 0 puta i osobe koje je zadesio negativan događaj ukupno 4 puta u ukupnih 554 priloga. Prikaz osobe starije životne dobi koja je preminula prikazalo se ukupno 1 put u ukupnih 554 priloga. Navedeni podaci prikazani su u tablici 7.3.

PRIKAZ OSOBA STARIJE ŽIVOTNE DOBI NA NEGATIVAN NAČIN	Prikaz osobe starije životne dobi kao usamljenu i izoliranu	Prikaz osobe starije životne dobi u lošoj financijskoj situaciji	Prikaz osobe starije životne dobi kao nemoćnu	Prikaz osobe starije životne dobi koju je zadesio negativan događaj	Prikaz osobe starije životne dobi koja je preminula
				Gospođa izgubila četiri brata i muža u ratu, te ih već 12 godina sahranjuje. (1.6.2024.)	Gospodin se prisjeća preminulog Duška Valentića. (9.6.2024.)
				Gospodin govori kako mu je sve uništeno u poplavi. (3.6.2024.)	
				Gospodin govori kako mu je žena preminula. (4.6.2024.)	
				Dva gospodina govore što im je tuča sve uništila. (6.6.2024.)	
UKUPNO	0	0	0	4	1

Tablica 7.3. Prikaz osoba starije životne dobi na negativan način u priložima središnje informativne emisije „Dnevnik 2“ HRT-a

Izvor: autor P.R

U 30 dana istraživanja, u razdoblju od 1. lipnja do 30. lipnja 2024. godine, u središnjoj informativnoj emisiji HRT-a „Dnevnik 2“, osobe starije životne dobi prikazale su se u političkoj ulozi ukupno 35 puta u ukupnih 554 priloga. Navedeni podaci prikazani su u tablici 7.4.

PRIKAZ OSOBA STARIJE ŽIVOTNE DOBI U POLITICI	Prikaz osobe starije životne dobi kao aktivnog člana u politici
	Političarka predstavila svoju kandidaturu. (1.6.2024.)
	Joe Biden daje izjavu o aktualnoj političkoj situaciji. (1.6.2024.)
	Željko Glavić govori o provedenom projektu. (1.6.2024.)
	Političarka daje izjavu o kampanji njezine stranke. (3.6.2024.)
	Govor predsjednika Brazila. (3.6.2024.)
	Političarka daje izjavu. (4.6.2024.)
	Gradonačelnik daje izjavu. (5.6.2024.)
	Milorad Pupovac daje izjavu. (5.6.2024.)
	Narendra Modi daje izjavu. (5.6.2024.)
	Papa daje izjavu. (5.6.2024.)
	Političarka daje izjavu (6.6.2024.)
	Dva političara drže govor na Danu hrvatske diplomacije. (6.6.2024.)
	Kralj Charles III. drži govor. (6.6.2024.)
	Joe Biden daje izjavu za medije. (6.6.2024.)
	Predsjednica ESB daje izjavu. (6.6.2024.)
	Milorad Dodik daje izjavu. (7.6.2024.)
	Jens Stoltenberg daje izjavu (7.6.2024.)
	Joe Biden daje izjavu (7.6.2024.)
	Joe Biden daje izjavu (8.6.2024.)
	Milorad Dodik daje izjavu. (8.6.2024.)
	Političarka daje izjavu. (10.6.2024.)
	Političarka daje izjavu. (10.6.2024.)
	Političarka daje izjavu. (11.6.2024.)
	Političar daje izjavu. (11.6.2024.)
	Političar daje izjavu. (11.6.2024.)
	Joe Biden daje izjavu. (12.6.2024.)
	Joe Biden daje izjavu (14.6.2024.)
	Papa daje izjavu. (14.6.2024.)
	Vladimir Putin daje izjavu (14.6.2024.)
	Christine Lagarde drži govor na dubrovačkoj konferenciji. (14.6.2024.)
	Predsjednica Christine Lagarde govori o kamatama i inflaciji. (15.6.2024.)
	Milorad Pupovac daje izjavu. (17.6.2024.)
	Vladimir Putin daje izjavu. (19.6.2024.)

	Vladimir Putin daje izjavu. (20.6.2024.)
	Milorad Pupovac daje izjavu. (21.6.2024.)
	Dva političara daju izjavu povodom Dana antifašističke borbe. (22.6.2024.)
	Vladimir Putin daje izjavu. (22.6.2024.)
	Milorad Pupovac daje izjavu. (23.6.2024.)
	Papa daje izjavu (23.6.2024.)
	Milorad Pupovac daje izjavu. (23.6.2024.)
	Joe Biden daje izjavu (28.6.2024.)
	Donald Trump daje izjavu. (28.6.2024.)
	Političarka daje izjavu. (28.6.2024.)
	Joe Biden daje izjavu (29.6.2024.)
	Donald Trump daje izjavu. (29.6.2024.)
UKUPNO:	35

Tablica 7.4. Prikaz osoba starije životne dobi kao aktivne sudionike u politici u priložima središnje informativne emisije „Dnevnik 2“ HRT-a

Izvor: autor P.R

U 30 dana istraživanja, u razdoblju od 1. lipnja do 30. lipnja 2024. godine, u središnjoj informativnoj emisiji RTL-a „RTL Danas“ emitirano je ukupno 540 priloga. Osobe starije životne dobi pojavljuju se u 160 priloga pri čemu su dali izjavu o aktualnom događaju. U tom kontekstu izjavu daje ukupno 288 osoba iznad 65 godina starosti. Od ukupnih 540 priloga osobe starije životne dobi bile su tema priloga središnje informativne emisije u ukupno 7 priloga pri čemu je 13 osoba iznad 65 godina starosti dalo izjavu. Navedeni podaci prikazani su u tablici 7.5.

Datum	Broj priloga po danu	Broj priloga u kojima osobe starije žvotne uključene u aktualnu temu	Broj osoba starije životne dobi koje su uključene u priloge o aktualnoj temi	Broj priloga koji govore o osobama starije životne dobi	Broj osoba starije životne dobi u priložima koji govore o osobama starije životne dobi
1.6.2024.	23	5	8	1	0
2.6.2024.	17	9	18	1	8
3.6.2024.	20	6	10	0	0
4.6.2024.	17	7	15	0	0
5.6.2024.	18	6	13	0	0
6.6.2024.	17	4	4	0	0
7.6.2024.	18	6	9	0	0
8.6.2024.	21	9	15	1	0
9.6.2024.	11	5	13	1	0
10.6.2024.	15	2	7	0	0
11.6.2024.	18	5	7	0	0
12.6.2024.	23	6	9	0	0
13.6.2024.	22	6	7	1	0
14.6.2024.	20	8	10	0	0
15.6.2024.	19	4	5	0	0
16.6.2024.	18	6	11	0	0
17.6.2024.	22	7	14	0	0
18.6.2024.	18	4	6	0	0
19.6.2024.	16	5	8	0	0
20.6.2024.	17	4	10	1	0
21.6.2024.	15	5	11	0	0
22.6.2024.	20	3	9	0	0
23.6.2024.	17	5	9	0	0
24.6.2024.	16	5	11	0	0

25.6.2024.	15	2	4	0	0
26.6.2024.	16	7	18	1	5
27.6.2024.	19	5	8	0	0
28.6.2024.	20	5	9	0	0
29.6.2024.	19	4	4	0	0
30.6.2024.	13	5	6	0	0
UKUPNO:	540	160	288	7	13

Tablica 7.5. Analiza sadržaja priloga središnje informativne emisije RTL-a „RTL Danas“

Izvor: autor P.R

U 30 dana istraživanja, u razdoblju od 1. lipnja do 30. lipnja 2024. godine, u središnjoj informativnoj emisiji RTL-a „RTL Danas“, osobe starije životne dobi prikazale su se na pozitivan način ukupno 5 puta od ukupnih 540 priloga. Osobe starije životne dobi prikazane su kao aktivne osobe ukupno 5 puta, kao osobe uključene u zajednicu ukupno 0 puta, kako kreativne osobe ukupno 0 puta i kao mudre, iskrasne i uspješne ukupno 0 puta. Navedeni podaci prikazani su u tablici 7.6.

PRIKAZ OSOBA STARIJE ŽIVOTNE DOBI NA POZITIVAN NAČIN	Prikaz osobe starije životne dobi kao aktivnu osobu	Prikaz osobe starije životne dobi kako je uključena u zajednicu	Prikaz osobe starije životne dobi kao kreativnu	Prikaz osobe starije životne dobi kao mudru, iskusnu i uspješnu
	Gospodin govori o svojem biku i sudjelovanju na bikijadi. (2.6.2024.)			
	Gospodin je aktivan vatrogasac i sudjeluje u ispupmavanju, te govori kako imaju puno intervencija. (5.6.2024.)			
	Gospodin igra šah i govori kako se voli družiti s drugim ljudima. (5.6.2024.)			

	Gospođa obavila svoju građansku dužnost i poziva ostale da učine isto. (8.6.2024.)			
	Gospodin putuje i sprema se za nogometnu utakmicu. (8.6.2024.)			
UKUPNO:	5	0	0	0

Tablica 7.6. Prikaz osoba starije životne dobi na pozitivan način u prilogima središnje informativne emisije „RTL Danas“ RTL-a

Izvor: autor P.R

U 30 dana istraživanja, u razdoblju od 1. lipnja do 30. lipnja 2024. godine, u središnjoj informativnoj emisiji RTL-a „RTL Danas“ osobe starije životne dobi prikazane su na negativan način ukupno 7 puta u ukupnih 540 priloga. Osobe starije životne dobi prikazane su kao usamljene i izolirane ukupno 0 puta, kao osobe u lošoj životnoj situaciji ukupno 1 puta, kao nemoćne osobe ukupno 0 puta i osobe koje je zadesio negativan događaj ukupno 5 puta u ukupnih 540 priloga. Prikaz osobe starije životne dobi koja je preminula prikazalo se ukupno 1 put u ukupnih 540 priloga. Navedeni podaci prikazani su u tablici 7.7.

PRIKAZ OSOBE STARIJE ŽIVOTNE DOBI NA NEGATIVAN NAČIN	Prikaz osobe starije životne dobi kao usamljenu i izoliranu	Prikaz osobe starije životne dobi u lošoj financijskoj situaciji	Prikaz osobe starije životne dobi kao nemoćnu	Prikaz osobe starije životne dobi koju je zadesio negativan događaj	Prikaz osobe starije životne dobi koja je preminula
		Gospodin govori kako ima 500 eura mirovine i kako si malo toga može priuštiti. (26.6.2024.)		Gospodin govori o svojem gubitku usjeva nakon poplave. (1.6.2024.)	Suprug preminule žene u poplavi govori kako mu je supruga preminula. (4.6.2024.)

				Gospodin govori što mu je sve u kući uništeno nakon poplave. (3.6.2024)	
				Gospođa govori što joj je voda poplavila. (4.6.2024.)	
				Gospodin govori kako su mu poplave uništile kukuruz. (4.6.2024.)	
				Gospođa govori i pokazuje kako joj je sve uništeno u poplavi. (4.6.2024.)	
UKUPNO:	0	1	0	5	1

Tablica 7.7. Prikaz osoba starije životne dobi na negativan način u priložima središnje informativne emisije „RTL Danas“ RTL-a

Izvor: autor P.R

U 30 dana istraživanja, u razdoblju od 1. lipnja do 30. lipnja 2024. godine, u središnjoj informativnoj emisiji RTL-a „RTL Danas“, osobe starije životne dobi prikazale su se u političkoj ulozi ukupno 29 puta u ukupnih 540 priloga. Navedeni podaci prikazani su u tablici 7.8.

PRIKAZ OSOBE STARIJE ŽIVOTNE DOBI U POLITICI	Prikaz osobe starije životne dobi kao aktivnog člana u politici
	Joe Biden daje izjavu. (1.6.2024.)
	Hillary Clinton kritizira Donalda Trampa. (1.6.2024.)
	Donal Trump daje izjavu. (1.6.2024.)
	Papa Franjo daje izjavu. (5.6.2024.)
	Političar daje izjavu. (5.6.2024.)
	Političar daje izjavu. (5.6.2024.)

	Političarka daje izjavu. (6.6.2024.)
	Joe Biden daje izjavu. (6.6.2024.)
	Političar daje izjavu. (7.6.2024.)
	Političar daje izjavu. (7.6.2024.)
	Joe Biden daje izjavu. (7.6.2024.)
	Milorad Dodik drži govor. (8.6.2024.)
	Joe Biden daje izjavu. (8.6.2024.)
	Političarka daje izjavu. (10.6.2024.)
	Bivši veleposlanik daje izjavu. (12.6.2024.)
	Papa Franjo daje izjavu. (12.6.2024.)
	Joe Biden daje izjavu. (14.6.2024.)
	Papa Franjo daje izjavu. (14.6.2024.)
	Stjepan Mesić daje izjavu. (17.6.2024.)
	Vladimir Putin daje izjavu. (19.6.2024.)
	Milorad Pupovac govori u Saboru. (21.6.2024.)
	Političar daje izjavu. (21.6.2024.)
	Političar daje izjavu. (22.6.2024.)
	Političar daje izjavu. (22.6.2024.)
	Političar daje izjavu. (22.6.2024.)
	Političar daje izjavu. (23.6.2024.)
	Političar daje izjavu. (25.6.2024.)
	Donald Trump daje izjavu. (28.6.2024.)
	Joe Biden daje izjavu. (28.6.2024.)
	Joe Biden drži govor. (29.6.2024.)
UKUPNO:	29

Tablica 7.8. Prikaz osoba starije životne dobi kao aktivne sudionike u politici u priložima središnje informativne emisije „RTL Danas“ RTL-a

Izvor: autor P.R

U 30 dana istraživanja, u razdoblju od 1. lipnja do 30. lipnja 2024. godine, u novinama „Jutarnji list“ objavljeno je ukupno 2275 članaka. Od ukupni 2275 članaka, ukupno 42 članaka odnosilo se na osobe starije životne dobi. Navedeni podaci prikazani su u tablici 7.9.

Datum	Broj članaka	Broj članaka s prikazom osobe starije životne dobi
1.6.	59	3
2.6.	49	0
3.6.	83	4
4.6.	75	2
5.6.	90	2
6.6.	85	2
7.6.	85	5
8.6.	51	0
9.6.	79	2
10.6.	105	0
11.6.	84	1
12.6.	91	2
13.6.	92	1
14.6.	87	1
15.6.	51	1
16.6.	53	0
17.6.	71	3
18.6.	91	0
19.6.	87	3
20.6.	91	2
21.6.	84	1
22.6.	59	0
23.6.	43	1
24.6.	69	0
25.6.	78	1
26.6.	85	1
27.6.	84	2
28.6.	96	0
29.6.	64	2
30.6.	54	0
UKUPNO:	2275	42

Tablica 7.9. Analiza sadržaja Jutarnjeg lista

Izvor: autor P.R

U 30 dana istraživanja, u razdoblju od 1. lipnja do 30. lipnja 2024. godine, u člancima novina „Jutarnji list“, osobe starije životne dobi prikazale su se na pozitivan način ukupno 1 puta od ukupnih 2275 članaka. Osobe starije životne dobi prikazane su kao aktivne osobe ukupno 0 puta, kao osobe uključene u zajednicu ukupno 1 puta, kako kreativne osobe ukupno 0 puta i kao mudre, iskrsne i uspješne ukupno 0 puta. Navedeni podaci prikazani su u tablici 7.10.

PRIKAZ OSOBA STARIJE ŽIVOTNE DOBI NA POZITIVAN NAČIN	Prikaz osobe starije životne dobi kao aktivnu osobu	Prikaz osobe starije životne dobi kako je uključena u zajednicu	Prikaz osobe starije životne dobi kao kreativnu	Prikaz osobe starije životne dobi kao mudru, iskusnu i uspješnu
		Autocesta hrvatskog ponosa: Za dionicu Zagreb-Split jedan je 85-godišnjak darovao cijelu svoju ušteđevinu. (19.6.2024.)		
UKUPNO:	0	1	0	0

Tablica 7.10. Prikaz osoba starije životne dobi na pozitivan način u člancima „Jutarnji list“

Izvor: autor P.R

U 30 dana istraživanja, u razdoblju od 1. lipnja do 30. lipnja 2024. godine, u članica novina „Jutarnji list“, osobe starije životne dobi prikazane su na negativan način ukupno 27 puta u ukupnih 2275 članaka. Osobe starije životne dobi prikazane su kao usamljene i izolirane ukupno 2 puta, kao osobe u lošoj životnoj situaciji ukupno 7 puta, kao nemoćne osobe ukupno 1 puta i osobe koje je zadesio negativan događaj ukupno 1 puta u ukupnih 2275 članaka. Prikaz osobe starije životne dobi koja je preminula prikazalo se ukupno 16 put u ukupnih 2275 članaka. Navedeni podaci prikazani su u tablici 7.11.

PRIKAZ OSOBE STARIJE ŽIVOTNE DOBI NA NEGATIVAN NAČIN	Prikaz osobe starije životne dobi kao usamljenu i izoliranu	Prikaz osobe starije životne dobi u lošoj financijskoj situaciji	Prikaz osobe starije životne dobi kao nemoćnu	Prikaz osobe starije životne dobi koju je zadesio negativan događaj	Prikaz osobe starije životne dobi koja je preminula
	Joža je sam obilježio 70. godišnjicu mature, svake godine čeka kolege i kolegice. (7.6.2024.)	Pogledajte koliko iznose mirovine diljem Europe: Neke države imaju pet puta veću nego Hrvatska. (1.6.2024.)	Otkriveni detalji trostrukog ubojstva u Srbiji: Ubio oca, baku i djeda jer se nije više mogao za njih brinuti. (6.6.2024.)	Slijepoj 87-godišnjakinji lažno se predstavili, ponudili joj pomoć pa je okrali. (14.6.2024.)	Preminuo naš novinar i urednik Vitomir Andrić. (1.6.2024.)
	Kod kuće ipak (ni)je najbolje: suvremeno društvo nema mjesta za starije. (7.6.2024.)	Ivi (13) preminula oba roditelja, a ona završila u kolicima: Baka se vratila na posao da joj može plaćati terapije. (3.6.2024.)			Tragičan kraj potrage: Tijelo nestalog 65-godišnjaka pronađeno u kanjonu Cetine. (1.6.2024.)
		Velike razlike u mirovinama diljem EU: Samo 30% Hrvata vjeruje u ugodan život nakon 65. (3.6.2024.)			Žena (74) preminula u poplavi kod Koprivnice, vatrogasci: 'Ne pantimo ovakvu situaciju'. (3.6.2024.)
		Četiri sata dnevno radi gotovo 30.000 umirovljenika. (7.6.2024.)			Preminula prva i jedina austrijska kancelarka Brigitte Bierlein. (3.6.2024.)

		Neki umirovljenici mjesecima čekaju isplatu prve mirovine: 'Uvjeravaju me da je sve regularno'. (9.6.2024.)			Žena umrla usred poplave u Raslinju, suprug otkrio bolne detalje: 'Kad sam došao, sve je bilo gotovo'. 4.6.2024.
		Hrvatska je po mirovinama četvrta najlošija u EU: Usklađenja samo donekle love korak s cijenama. (12.6.2024.)			Pronađena u poplavljenom podrumu: Katastrofa kod Koprivnice, policija objavila detalje o poginuloj ženi. (4.6.2024.)
		U jednu državu odlazi najviše mirovina iz Njemačke: Nije riječ ni o Hrvatskoj ni o susjednim zemljama. (19.6.2024.)			Pripremali su ju za sprovod pa vidjeli da još diše: 'Odmah su ju prebacili u bolnicu'. (5.6.)
					Nova smrt na cestama: Kod Bjelovara poginula vozačica (69). (5.6.2024.)
					Stravičan zločin u Srbiji: Mladić ubio tri člana obitelji. (6.6.2024.)

					Biciklist (72) smrtno stradao u nesreći: Udario ga je 18-godišnji vozač. (9.6.2024.)
					Policija o teškoj nesreći kod Požege: Mladić (18) naletio na biciklista (72), preminuo je u bolnici. (11.6.2024.)
					Umrla je nona Milenka (105), u stoljeću svog života doživjela je pravu ljubavnu priču, ali i tragediju. (12.6.2024.)
					Djed (77) pogodio pješakinju na zebri pa pobjegao. Policija ga pronašla kod kuće. (13.6.2024.)
					Sudarili se auto i motokultivator kod Imotskog, 70-godišnja putnica podlegla ozljedama. (17.6.2024.)

					Kamešnici: Bik pregazio 77- godišnju ženu, preminula u bolnici. (19.6.2024.)
					Ubijena žena u Sarajevu: Uhićeni suprug, svekrva i još jedan muškarac. (29.6.2024.)
UKUPNO:	2	7	1	1	16

Tablica 7.11. Prikaz osoba starije životne dobi na negativan način u člancima „Jutarnjeg lista“

Izvor: autor P.R

U 50 dana istraživanja, u razdoblju od 22. svibnja do 10. srpnja 2024. godine, u novinama „Regionalni tjednik“ objavljeno je ukupno 393 članaka. Od ukupnih 393 članaka, ukupno 9 članaka odnosilo se na osobe starije životne dobi. Navedeni podaci prikazani su u tablici 7.12.

Datum	Broj članaka	Broj članaka s prikazom starije osobe
22.5.2024.	54	1
29.5.2024.	30	1
5.6.2024.	59	1
12.6.2024.	56	1
19.6.2024.	53	2
26.6.2024.	64	1
3.7.2024.	34	0
10.7.2024.	43	1
UKUPNO:	393	8

Tablica 7.12. Analiza sadržaja Regionalnog tjednika

Izvor: autor P.R

U 30 dana istraživanja, u razdoblju od 22. svibnja do 10. srpnja 2024. godine, u člancima novina „Regionalni tjednik“, osobe starije životne dobi prikazale su se na pozitivan način ukupno 0 puta od ukupnih 393 članka. Osobe starije životne dobi prikazane su kao aktivne osobe ukupno 0 puta, kao osobe uključene u zajednicu ukupno 0 puta, kako kreativne osobe ukupno 0 puta i kao mudre, iskrnsne i uspješne ukupno 0 puta. Navedeni podaci prikazano su u tablici 7.13.

PRIKAZ OSOBA STARIJE ŽIVOTNE DOBI NA POZITIVAN NAČIN	Prikaz osobe starije životne dobi kao aktivnu osobu	Prikaz osobe starije životne dobi kako je uključena u zajednicu	Prikaz osobe starije životne dobi kao kreativnu	Prikaz osobe starije životne dobi kao mudru,iskusnu i uspješnu
UKUPNO:	0	0	0	0

Tablica 7.13. Prikaz osoba starije životne dobi na pozitivan način u člancima „Regionalni tjednik“

Izvor: autor P.R

U 30 dana istraživanja, u razdoblju od 22. svibnja do 10. srpnja 2024. godine, u člancima novina „Regionalni tjednik“, osobe starije životne dobi prikazane su na negativan način ukupno 1 puta u ukupnih 393 članka. Osobe starije životne dobi prikazane su kao usamljene i izolirane ukupno 0 puta, kao osobe u lošoj životnoj situaciji ukupno 0 puta, kao nemoćne osobe ukupno 0 puta i osobe koje je zadesio negativan događaj ukupno 1 puta u ukupnih 393 članka. Prikaz osobe starije životne dobi koja je preminula prikazalo se ukupno 0 put u ukupnih 393 članka. Navedeni podaci prikazani su u tablici 7.14.

PRIKAZ OSOBE STARIJE ŽIVOTNE DOBI NA NEGATIVAN NAČIN	Prikaz osobe starije životne dobi kao usamljenu i izoliranu	Prikaz osobe starije životne dobi u lošoj financijskoj situaciji	Prikaz osobe starije životne dobi kao nemoćnu	Prikaz osobe starije životne dobi koju je zadesio negativan događaj	Prikaz osobe starije životne dobi koja je preminula
				1. Imam 73 godine, no takvu oluju još nisam doživio	
UKUPNO:	0	0	0	1	0

Tablica 7.14. Prikaz osoba starije životne dobi na negativan način u člancima „Regionalni tjednik“

Izvor: autor P.R

U tablici 7.15. prikazan je ukupan broj emitiranih priloga u središnjim informativnim emisijama HRT-a i RTL-a koji iznosi 1104 priloga. Od ukupnih 1104 priloga, 554 priloga (50,18%) emitirano je u središnjoj informativnoj emisiji HRT-a „Dnevnik 2“, dok je 550 priloga (48,82%) emitirano u središnjoj informativnoj emisiji RTL-a „RTL Danas“. Vidljivo je kako broj emitiranih priloga navedenih televizijski kuća gotovo podjednak, pri čemu središnje informativne emisije „Dnevnik 2“ ima 4 priloga više u odnosu na središnju informativnu emisiju „RTL Danas“.

Ime televizijske kuće	Broj emitiranih priloga	%
HRT	554	50,18%
RTL	550	48,82%
UKUPNO:	1104	

Tablica 7.15. Ukupan broj emitiranih priloga

Izvor: autor P.R

U tablici 7.16. prikazan je ukupan broj emitiranih priloga u središnjim informativnim emisijama HRT-a i RTL-a koji prikazuju osobe starije životne dobi, pri čemu ukupan broj iznosi 10 priloga. Od ukupnih 10 priloga koji prikazuju osobu starije životne dobi, 3 priloga (30%) emitirano je u središnjoj informativnoj emisiji HRT-a „Dnevnik 2“, dok je 7 priloga (70%) emitirano u središnjoj informativnoj emisiji RTL-a „RTL Danas“.

Ime televizijske kuće	Broj emitiranih priloga s prikazom osobe starije životne dobi	%
HRT	3	30%
RTL	7	70%
UKUPNO:	10	

Tablica 7.16. Broj priloga s prikazom osoba starije životne dobi

Izvor: autor P.R

U tablici 7.17. prikazan je ukupan broj emitiranih priloga u središnjim informativnim emisijama HRT-a i RTL-a koji uključuju osobe starije životne dobi, pri čemu ukupan broj iznosi 286 priloga. Od ukupnih 286 priloga koji uključuju osobe starije životne dobi, 126 priloga (44,06%) emitirano je u središnjoj informativnoj emisiji HRT-a „Dnevnik 2“, dok je 160 priloga (55,94%) emitirano u središnjoj informativnoj emisiji RTL-a „RTL Danas“.

Ime televizijske kuće	Broj priloga koji uključuju osobe starije životne dobi	%
HRT	126	44,06%
RTL	160	55,94%
UKUPNO:	286	

Tablica 7.17 Broj priloga koji uključuju osobe starije životne dobi

Izvor: autor P.R

U tablici 7.18. prikazan je ukupan broj emitiranih priloga u središnjim informativnim emisijama HRT-a i RTL-a koji prikazuju osobe starije životne dobi na pozitivan način pri čemu ukupan broj iznosi 24 priloga. Od ukupnih 24 priloga, 19 priloga (79,17%) emitirano je u središnjoj informativnoj emisiji HRT-a „Dnevnik 2“, dok je 5 priloga (20,83%) emitirano u središnjoj informativnoj emisiji RTL-a „RTL Danas“.

Ime televizijske kuće	Broj emitiranih priloga koji prikazuju osobe starije životne dobi na pozitivan način	%
HRT	19	79,17%
RTL	5	20,83%
UKUPNO:	24	

Tablica 7.18. Broj priloga koji prikazuju osobe starije životne dobi na pozitivan način

Izvor: autor P.R

U tablici 7.19. prikazan je ukupan broj emitiranih priloga u središnjim informativnim emisijama HRT-a i RTL-a koji prikazuju osobe starije životne dobi na negativan način pri čemu ukupan broj iznosi 12 priloga. Od ukupnih 12 priloga, 5 priloga (41,67%) emitirano je u središnjoj informativnoj emisiji HRT-a „Dnevnik 2“, dok je 7 priloga (58,33%) emitirano u središnjoj informativnoj emisiji RTL-a „RTL Danas“.

Ime televizijske kuće	Broj emitiranih priloga koji prikazuju osobe starije životne dobi na negativan način	%
HRT	5	41,67%
RTL	7	58,33%
UKUPNO:	12	

Tablica 7.19. Broj priloga koji prikazuju osobe starije životne dobi na negativan način

Izvor: autor P.R

U tablici 7.20. prikazan je ukupan broj emitiranih priloga u središnjim informativnim emisijama HRT-a i RTL-a koji prikazuju osobe starije životne dobi u političkoj ulozi pri čemu ukupan broj iznosio 64 priloga. Od ukupnih 64 priloga, 35 priloga (54,69%) emitirano je u središnjoj informativnoj emisiji HRT-a „Dnevnik 2“, dok je 29 priloga (45,31%) emitirano u središnjoj informativnoj emisiji RTL-a „RTL Danas“.

Ime televizijske kuće	Broj emitiranih priloga koji prikazuju osobe starije životne dobi u političkoj ulozi	%
HRT	35	54,69%
RTL	29	45,31%
UKUPNO:	64	

Tablica 7.20. Broj priloga koji prikazuju osobe starije životne dobi u političkoj ulozi

Izvor: autor P.R

U tablici 7.21. prikazan je ukupan broj članaka u novinama „Jutarnji list“ i novinama „Regionalni tjednik“, koji iznosi 2668 članaka. Od ukupnih 2668 članaka, 2275 članka (85,27%) objavljeno je u novinama „Jutarnji list“, dok je 393 članaka (14,73%) objavljeno u novinama „Regionalni tjednik“. Vidljivo je kako broj objavljenih članaka navedenih novina nejednak, pri čemu novine „Jutarnji list“ imaju 1882 članka više u odnosu na novine „Regionalni tjednik“.

Ime novina	Broj članaka	%
Jutarnji list	2275	85,27%
Regionalni tjednik	393	14,73%
UKUPNO:	2668	

Tablica 7.21. Ukupan broj članaka

Izvor: autor P.R

U tablici 7.22. prikazan je ukupan broj članaka s prikazom osoba starije životne dobi u novinama „Jutarnji list“ i novinama „Regionalni tjednik“, koji iznosi 50 članaka. Od ukupnih 50 članaka, 42 članka (84%) objavljeno je u novinama „Jutarnji list“, dok je 8 članka (16%) objavljeno u novinama „Regionalni tjednik“.

Ime novina	Broj članaka s prikazom osoba starije životne dobi	%
Jutarnji list	42	84%
Regionalni tjednik	8	16%
UKUPNO:	50	

Tablica 7.22. Broj članaka s prikazom osobe starije životne dobi

Izvor: autor P.R

U tablici 7.23. prikazan je ukupan broj članaka prikazom osoba starije životne dobi na pozitivan način u novinama „Jutarnji list“ i novinama „Regionalni tjednik“, koji iznosi 1 članak. Od ukupno 1 članaka, 1 članak (100%) objavljen je u novinama „Jutarnji list“, dok je 0 članka (0%) objavljeno u novinama „Regionalni tjednik“.

Ime novina	Broj članaka koji prikazuju osobe starije životne dobi na pozitivan način	%
Jutarnji list	1	100%
Regionalni tjednik	0	0%
UKUPNO:	1	

Tablica 7.23. Broj članaka koji prikazuju osobe starije životne dobi na pozitivan način

Izvor: autor P.R

U tablici 7.24. prikazan je ukupan broj članaka s prikazom osoba starije životne dobi na negativan način u novinama „Jutarnji list“ i novinama „Regionalni tjednik“, koji iznosi 27 članaka. Od ukupnih 27 članaka, 26 članaka (96,30%) objavljeno je u novinama „Jutarnji list“, dok je 1 članak (3,70%) objavljen u novinama „Regionalni tjednik“.

Ime novina	Broj članaka koji prikazuju osobe starije životne dobi na negativan način	%
Jutarnji list	26	96,30%
Regionalni tjednik	1	3,70%
UKUPNO:	27	

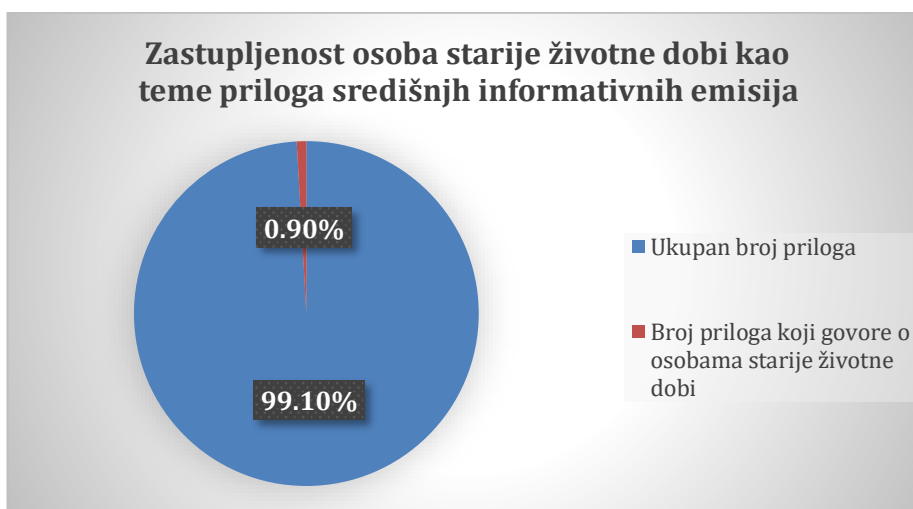
Tablica 7.24. Broj članaka koji prikazuju osobe starije životne dobi na negativan način

Izvor: autor P.R

7.1. Odgovori na istraživačka pitanja

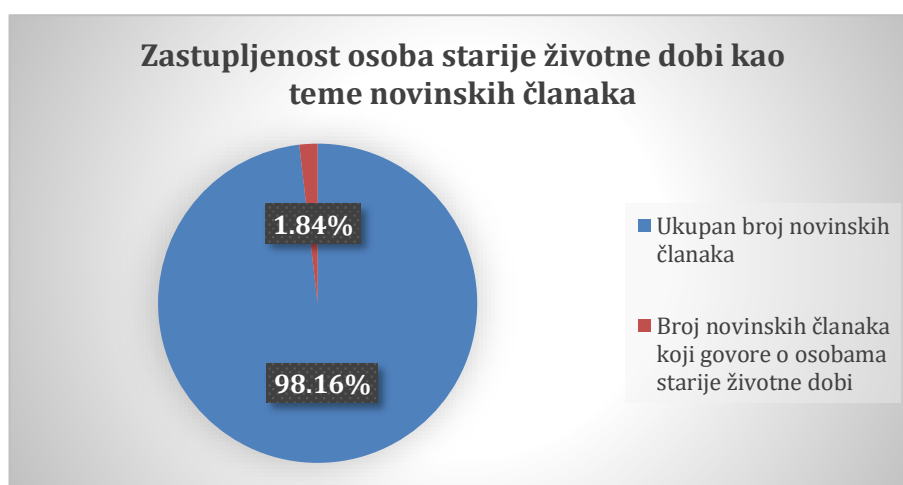
Kolika je zastupljenost osoba starije životne dobi kao teme priloga središnjih informativnih emisija i novinskih članaka?

Zastupljenost osoba starije životne dobi kao teme priloga središnjih emisija i novinskih članaka relativno slabo zastupljena. Osobe starije životne dobi prikazuju se kao tema emitiranih priloga ukupno 10 puta u 1104 priloga što u postotku iznosi 0,90%. Navedeni podaci prikazali su u grafu 7.1. Osobe starije životne dobi prikazuju se kao teme novinskih članaka ukupno 50 puta u 2668 novinskih članaka što u postotku iznosi 1,84%. Navedeni podaci prikazani su u grafu 7.2.

Grafikon 7.1. Zastupljenost osoba starije životne dobi kao teme u priložima središnjih informativnih emisija

Izvor: autor P.R

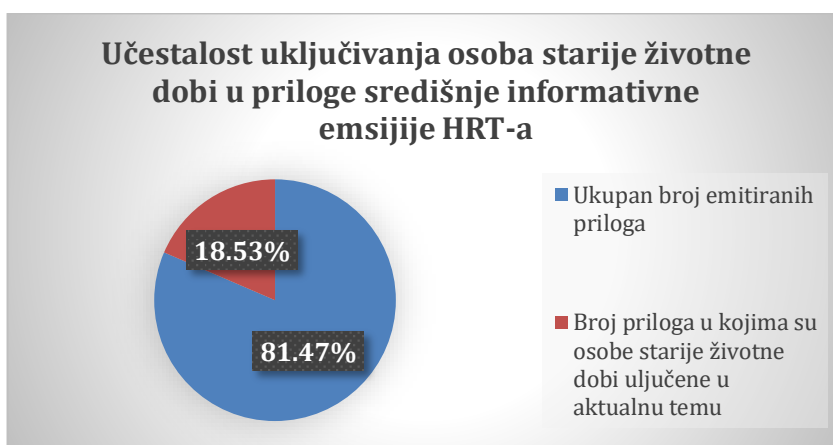

Grafikon 7.2. Zastupljenost osoba starije životne dobi kao teme novinskih članaka

Izvor: autor P.R

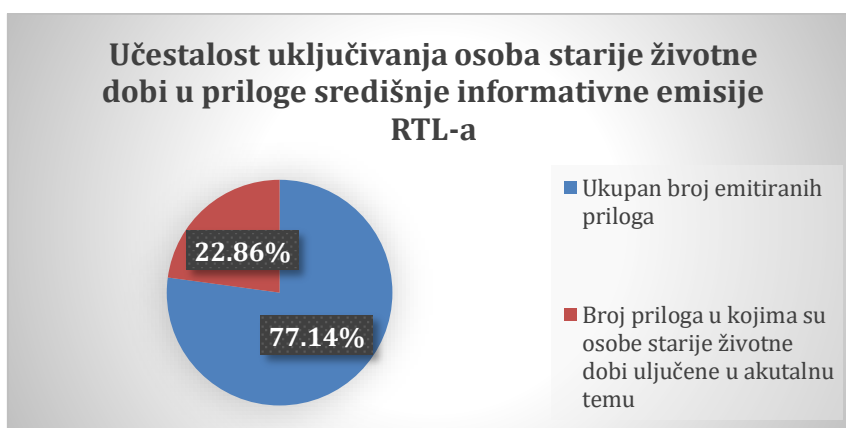
Koliko često su osobe starije životne dobi uključene u priloziima središnjih informativnih emisija?

Osobe starije životne dobi gotovo su podjednako uključene u aktualne teme središnjih informativnih emisija. U središnjoj informativnoj emisiji „Dnevnik 2“ zastupljenost osoba starije životne dobi iznosi 18,53%. Navedeni podatak prikazan je u grafu 7.3. U središnjoj informativnoj emisiji „RTL Danas“ zastupljenost osoba starije životne dobi iznosi 22,86%. Navedeni podatak prikazan je u grafu 7.4. Iz navedenog proizlazi kako se u središnjoj informativnoj emisiji „RTL Danas“ osobe starije životne dobi prikazuju nešto češće u odnosu na središnju informativnu emisiju „Dnevnik 2“, s razlikom od 4 postotna boda (22% naspram 18%).

Grafikon 7.3. Učestalost uključivanja osoba starije životne dobi u priloge središnje informativne emisije HRT-a „Dnevnik 2“

Izvor: autor P.R

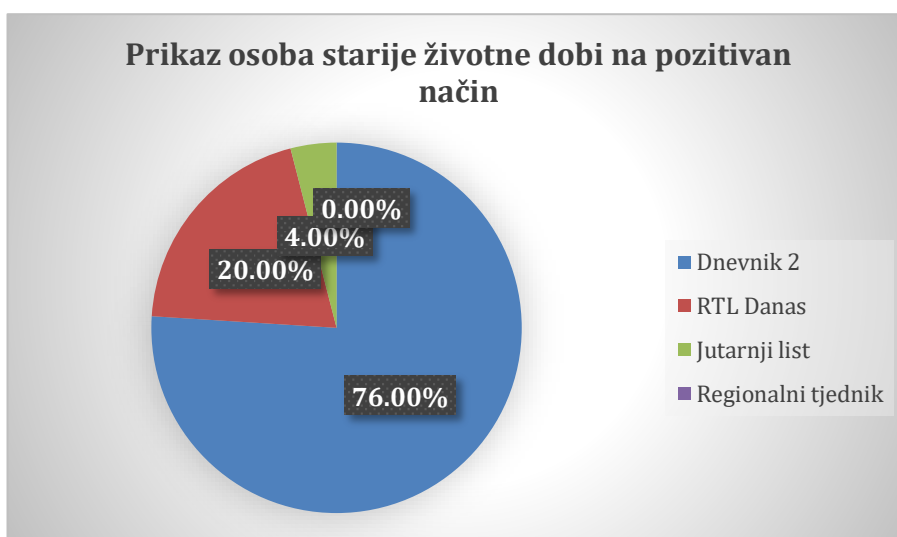

Grafikon 7.4. Učestalost uključivanja osoba starije životne dobi u priloge središnje informativne emisije RTL-a „RTL Danas“

Izvor: autor P.R

U kojim oblicima medija se osobe starije životne dobi više prikazuju na pozitivan način?

Osobe starije životne dobi prikazale su se na pozitivan način ukupno 25 puta u emitiranim priložima i novinskih člancima. Od toga, 76% emitirano je u središnjoj informativnoj emisiji RTL-a „RTL Danas“, 20% emitirano je u središnjoj informativnoj emisiji HRT-a „Dnevnik 2“, dok je 4% objavljeno u novinama Jutarnjeg lista. Prema rezultatima istraživanja, središnje informativne emisije, posebice središnje informativna emisija RTL Danas, češće prikazuju osobe starije životne dobi u pozitivnom svjetlu u usporedbi s tiskanim medijima. Navedi podaci prikazani su u grafu 7.5.

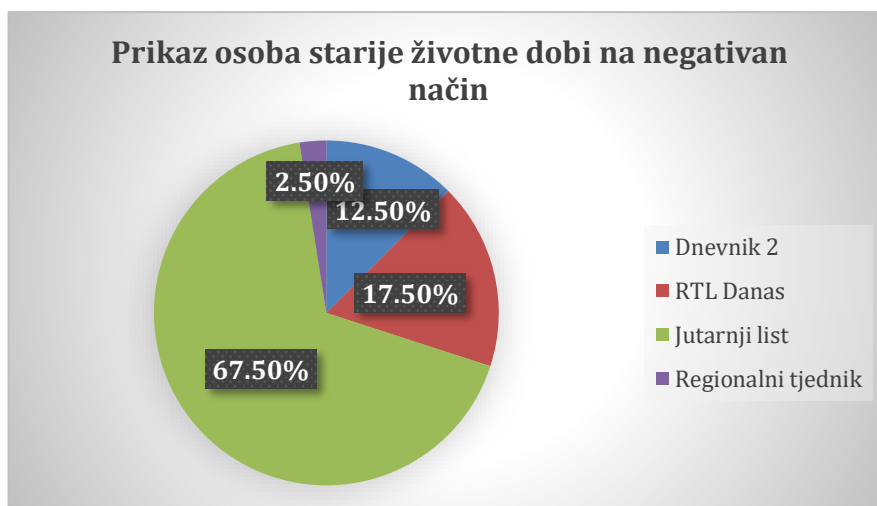

Grafikon 7.5. Prikaz osoba starije životne dobi na pozitivan način

Izvor: autor P.R

U kojim oblicima medija se osobe starije životne dobi više prikazuju na negativan način?

Osobe starije životne dobi prikazale su se na negativan način ukupno 40 puta u emitiranim priložima i novinskih člancima. Od toga, 17,50% emitirano je u središnjoj informativnoj emisiji RTL-a „RTL Danas“, 12,50 emitirano je u središnjoj informativnoj emisiji HRT-a „Dnevnik 2“, 67,50% objavljeno u novinama Jutarnjeg lista, dok je 2,50% članka objavljeno u novinskim člancima Regionalnog tjednika. Navedeni podaci prikazani su u grafu 7.6. Navedeni podaci prikazuju distribuciju negativnih prikaza osoba starije životne dobi u različitim medijima. 67,50% svih negativnih prikaza osoba starije životne dobi objavljeno je u novinama Jutarnjeg lista. Novine Jutarnjeg lista, zajedno sa novinama Regionalnog tjednika predstavljaju najveći udio negativnog prikaza osoba starije životne dobi u medijima. Iako je televizija kao medij, također odgovorna za značajan dio negativnih prikaza, njihovi udjeli su manji u usporedbi s tiskanim medijima.

Grafikon 7.6. Prikaz osoba starije životne dobi na negativan način

Izvor: autor P.R

Koje stereotipe i predrasude prema osobama starije životne dobi možemo identificirati u prilogima središnjih informativnih emisija i novinskih članaka?

U prilogima središnjih informativnih emisija i novinskih članaka možemo identificirati sljedeće stereotipe i predrasude:

- **Osobe starije životne dobi nemaju važne priče za podijeliti.**

Navedena predrasuda proizlazi iz rezultata istraživanja koji pokazuju kako su osobe starije životne dobi relativno slabo zastupljene u prilogima središnjih informativnih emisija (zastupljenost od 0,90%) i novinskih članaka (zastupljenost od 1,84%).

- **Osobe starije životne dobi nemaju zanimljive ili aktualne priče.**

Niska zastupljenost osoba starije životne dobi u prilogima središnjih informativnih emisija (zastupljenost od 0,90%) i novinskih članaka (zastupljenost od 1,84%) može dovesti do predrasude kako njihovi životi nisu dovoljno zanimljivi ili aktualni za širu javnost.

- **Osobe starije životne dobi nisu društveno aktivne.**

Navedena predrasuda može proizaći iz podataka kako se osobe starije životne dobi prikazuju na pozitivan način kao aktivne samo u 9 priloga središnje informativne emisije „Dnevnik 2“ (Tablica 7.2.), 5 puta u prilogima središnje informativne emisije „RTL Danas“ (Tablica 7.6.), 0 puta u člancima Jutarnjeg lista (Tablica 7.10.) i 0 puta u člancima Regionalnog tjednika (Tablica 7.13.).

- **Osobe starije životne dobi ne pridonose društvenom napretku.**

Navedena predrasuda može proizaći iz podataka kako se osobe starije životne dobi prikazuju na pozitivan način kao osobe uključene u zajednicu samo u 2 priloga središnje informativne emisije „Dnevnik 2“ (Tablica 7.2.), 0 puta u prilogima središnje informativne emisije „RTL Danas“ (Tablica 7.6.), 1 puta u člancima Jutarnjeg lista (Tablica 7.10.) i 0 puta u člancima Regionalnog tjednika (Tablica 7.13.).

- **Osobe starije životne dobi „čuvari“ su tradicije i mogu pridonijeti očuvanju kulture i običaja.**

Navedeni stereotip proizlazi iz sljedećih rezultata: „Gospođa ispekla kolače po tradicionalnom receptu za 150 godina turizma u Fužinama.“ (16.6.2024.) i „Tri gospođe kroz kolač pokušavaju održati tradiciju.“ (29.6.2024.) (Tablica 7.2

7.2. Testiranje hipoteza

Hipoteza 1.: Osobe starije životne dobi manje se pojavljuju u medijima kao teme priloga/novinskih članaka u odnosu na njihov udio u općoj populaciji.

Hipoteza je potvrđena. Osobe starije životne dobi zastupljene su kao tema priloga središnjih informativnih emisija svega 10 puta u ukupnih 1104 priloga (0,90%), dok su kao tema novinskih članaka zastupljene u 50 novinskih članaka u ukupnih 2668 novinskih članaka (1,84%). Prema rezultatima Popisa stanovništva, kućanstva i stanova iz 2021. godine, u Republici Hrvatskoj najveći udio stanovništva u Republici Hrvatskoj čine osobe u dobi od 65 i više godina. Udio osoba starije životne dobi iznosi 22,45%. Prema navedenim podacima potvrđuje se hipoteza kako se osobe starije životne dobi manje pojavljuju u medijima kao tema priloga/novinskih članaka u odnosu na njihov udio u općoj populaciji.

Hipoteza 2.: U medijima se rijetko prikazuju teme koje promiču pozitivne aspekte starenja, te uspjehe i doprinose zajednici od strane osoba starije životne dobi.

Hipoteza je potvrđena. Osoba starije životne dobi češće se prikazuju na negativan način, nego na pozitivan način. Osobe starije životne dobi prikazane su na negativan način ukupno 40 puta, dok su na pozitivan način prikazane ukupno 25 puta.

Hipoteza 3.: Postoji značajna razlika u prikazivanju osoba starije životne dobi u različitim vrstama medija (televizija, novine), pri čemu se osobe starije životne dobi češće prikazuju u novina u odnosu na televizijske priloge.

Hipoteza je potvrđena. Broj emitiranih priloga s prikazom osobe starije životne dobi u središnjim informativnim emisijama iznosi 10, dok broj članaka s prikazom osoba starije životne dobi iznosi 50. Prema navedenim podacima osobe starije životne dobi češće su teme novinskih članaka u odnosu na televizijske priloge.

8. Rasprava

Osobe starije životne dobi sastavni su dio društva kojem u mnogočemu mogu pridonijeti. Iako posjeduju mnogobrojna znanja, iskustva i vrijednosti, nerijetko ostaju nedovoljno aktivno uključeni u prijenosu istih. Jedan od razloga njihove nedovoljne uključenosti u društvo može se povezati s načinom njihovog prikazivanja kroz različite oblike medija [6].

Manjak zastupljenosti tema u medijima koje govore o osobama starije životne dobi predstavlja ozbiljan problem i izazov suvremenog društva. Mediji kao javni sustav prijenosa informacija, utječu na kreiranje mišljenja, stavova i uvjerenja. Ujedno, informacije koje prenose mediji imaju snažan utjecaj na razvoj predrasuda i stereotipa. Osobe starije životne dobi posebna su ranjiva skupna za stvaranje stereotipa i predrasuda, te diskriminaciji. Stereotipi, predrasude i diskriminacija predstavljaju prepreku u aktivnom uključivanju osoba starije životne dobi u suvremeno društvo, čime su ujedno i smanjuje njihova kvaliteta života [6].

Današnje društvo često razdoblje starosti percipira kao razdoblje bolesti, neaktivnosti i ovisnosti o drugima. Na stvaranju takvog negativnog mišljenja pridonosi se i kroz medijske sadržaje koji često osobe starije životne dobi prikazuju kao ovisne, nemoćne, neaktivne i nezanimljive. Iz tog problema polazi važnost i potreba za provedbom istraživanja koje će uvidjeti kako različiti oblici medija predstavljaju osobe starije životne dobi [5].

Istraživanjem na temu prikaza osoba starije životne dobi u medijima željelo se analizirati koliko često i na koji način se osobe starije životne dobi prikazuju u različitim oblicima medija. Kroz analizu sadržaja ukupno 1104 priloga središnjih informativnih emisija i 2668 novinskih članaka utvrđena je slaba zastupljenost osoba starije životne dobi kao teme priloga središnjih emisija i novinskih članaka. Osobe starije životne dobi pojavljuju se kao tema emitiranih priloga središnjih informativnih emisija ukupno 10 puta u 1104 priloga što u postotku iznosi 0,90%. Osobe starije životne dobi pojavljuju se kao tema novinskih članaka ukupno 50 puta u 2668 novinskih članaka što u postotku iznosi 1,84%. Navedenim podaci utvrđena je kako su osobe starije životne dobi vrlo rijetko zastupljene kao tema u medijima, kako u središnjim informativnim emisijama, tako i u novinskim člancima. Ovaj negativan trend niske zastupljenosti starijih osoba u medijima nije izoliran slučaj. Slični rezultati prikazani su u prethodnom istraživanju provedenom 2017. godine, gdje su rezultati pokazali kao su osobe starije životne dobi bile tema priloga središnjih informativnih emisija ukupno u 2 priloga od ukupnih 367 analiziranih priloga. Navedeni podaci ukazuju na dugoročan problem marginalizacije osoba starije životne dobi u medijima [12].

Istraživanje se također bavilo analizom sadržaja sa svrhom utvrđivanja učestalosti uključivanja osoba starije životne dobi u aktualne teme priloga središnjih informativnih emisija HRT-a i RTL-a. Istraživanje je pokazalo kao se osobe starije životne dobi relativno zastupljene u aktualnim

temama središnjih informativnih emisija. Osobe starije životne dobi ukupno su uključene u 286 priloga u ukupnih 1104 priloga što u postotku iznosi 25,91%. Od toga 126 priloga emitirano je u središnjoj informativnoj emisiji HRT-a „Dnevnik 2“, dok je 160 priloga emitirano u središnjoj informativnoj emisiji RTL-a „RTL Danas“. Slično istraživanje provedeno je 2007. godine. Rezultati tog istraživanja pokazali su kako su osobe starije životne dobi slabo zastupljene u priložima središnjih informativnih emisija. Zastupljenost osoba starije životne dobi u priložima središnjih informativnih emisija 2007. godine iznosi 6,2%, odnosno osobe starije životne dobi prikazane su ukupno 58 puta od ukupnih 938 priloga [13]. U usporedbi s ranijim istraživanjem provedenim 2007. godine, bilježi se značajan porast zastupljenosti osoba starije životne dobi u središnjim informativnim emisijama što sugerira na napredak u njihovom medijskom prikazivanju. Ovaj porast može ukazivati na povećanu svijest medija o važnosti uključivanja starije populacije u aktualne društvene teme.

Specifični ciljevi kojima se bavilo ovo istraživanje bili su utvrditi koliko često su osobe starije životne dobi prikazane na pozitivan i negativan način u različitim oblicima medija. Prema rezultatima istraživanja osobe starije životne dobi prikazane su na pozitivan način ukupno 25 puta. Od toga, 96% emitirano je u središnjim informativnim emisijama, dok je 4% objavljeno u novinama. Na negativan način, osobe starije životne dobi prikazane su ukupno 40 puta. Od toga, 30% emitirano je u središnjim informativnim emisijama, dok je 70% objavljeno u novinama. Prema navedenim podacima bilježi se zabrinjavajući trend negativnog prikazivanja osoba starije životne dobi u medijima. Iako je zabilježeno 25 pozitivnih prikaza, negativni prikazi gotovo su dvostruko češći, što ukazuje na manjak medijske osjetljivosti o vrijednostima starijih osoba. Negativan trend prikaza osoba starije životne dobi u medijima zabilježila je i studija objavljena 2021. godine u *International Journal of Environmental Research and Public Health*, koja je ustanovila kako su negativni prikazi osoba starije životne dobi u različitim medijskim sadržajima Sjedinjenih Američkih Država i Ujedinjenog Kraljevstva šest puta nadmašili pozitivne prikaze [14].

Unatoč rezultatima koji pokazuju kako se osobe starije životne dobi često prikazuju u negativnom kontekstu, istraživanje također pokazuje kako osobe starije životne dobi i dalje mogu značajno pridonijeti društvu što se očituje kroz njihov politički angažman. U središnjoj informativnoj emisiji HRT-a „Dnevnik 2“, osobe starije životne dobi prikazane su kao aktivni članovi u politici ukupno 35 puta od ukupnih 554 priloga, dok su u središnjoj informativnoj emisiji RTL-a „RTL Danas“ prikazane ukupno 29 puta u 540 priloga. Osobe starije životne dobi prikazuju se u medijima na prirodan način, odnosno njihova aktivna uloga prikazana je kroz njihove izjave za medije o aktualnim događajima s kojima su povezani. Pri analizi sadržaja o načinu prikaza osoba starije životne dobi u politici, nije zabilježen ni jedan pozitivan ili negativan podatak koji u

pitanje dovodi broj njihovih godina, sposobnost, iskustvo ili mudrost. Iako se hrvatski mediji u razdoblju provedbe ovog istraživanja nisu bavili pitanjem sposobnosti starijih političara, pronađen je primjer kako svjetski mediji pristupaju prema toj temi. Prema članku jedne od najveće korporacije za emitiranje radijskog i televizijskog programa u svijetu, British Broadcasting Company, postavlja se pitanje treba li suvremeno društvo biti zabrinuto zbog starijih političara. U njihovom članku objavljenom 13. rujna 2023. godine pod nazivom „Should we be worried about older politicians?“, postavljaju se pitanja o tome predstavljaju li osobe starije životne dobi problem za društvo i političke procese. U navedenom članku raspravlja se o zdravstvenim problemima starijih političara, pitanju energije i izdržljivosti, te sposobnosti usvajanja novih tehnologija. U navedenom članku uočeno je fokusiranje autora samo na negativne aspekte starijih političara bez priznavanja njihovog doprinosa. Objavom sličnih članaka doprinosi se stvaranju nepravedne slike o cijeloj skupini [15].

Istraživanje pokazuje kako postoji razlika u prikazivanju osoba starije životne dobi u različitim oblicima medija. Rezultati istraživanja pokazuju kako su osobe starije životne dobi češće prikazane na pozitivan način u središnjim informativnim emisijama, dok su na negativan način češće prikazane u novinskim člancima. U središnjim informativnim emisijama, osobe starije životne dobi prikazane su kao aktivne, uključene u zajednicu, mudre i uspješne. U usporedbi s novinskim člancima, pozitivnih prikaza osoba starije životne dobi gotovo da nema. Novinski članci češće se fokusiraju na negativne aspekte starenja. U novinama osobe starije životne dobi često su prikazane kao osobe u lošoj financijskoj situaciji, usamljene, izolirane i nemoćne.

Istraživanje na temu prikaza osoba starije životne dobi u medijima otkiva razliku u načinu na koji se starija populacija prikazuje u različitim oblicima medija. Istraživanje pokazuje kao su osobe starije životne dobi prikazane na različite načine, ali i dalje prevladava negativna tendencija prikazivanja osoba starije životne dobi. Navedene razlike u prikazivanju osoba starije životne dobi mogu imati šire društvene posljedice. Pozitivni prikazi starije populacije mogu potaknuti empatiju i razumijevanje šire javnosti, a s druge strane negativni prikazi mogu pridonijeti stvaranju stereotipa i predrasuda o cijeloj populaciji. Neuravnotežen pristup u prikazu starije populacije u medijima ne odražava stvarnu složenost iskustva starenja i može otežati inkluziju osoba starije životne dobi u društvo.

9. Zaključak

Stanovništvo u Republici Hrvatskoj sve više stari. U dio starijeg stanovništva u 2021. godini porastao je za gotovo 4,6% u odnosu na 2011. godinu. Porastom udjela starijeg stanovništva javlja se sve veća potreba za unaprjeđenjem kvalitete života starije populacije. Unaprijeđenije kvalitete života leži u društvenim promjenama i društvenoj percepciji starosti. Postoje mnogi izvori koji starost često povezuju s razdobljem slabosti, bolesti, nemoći i socijalne izolacije. Iz tog je razloga važno prezentirati javnosti kako osobe starije životne dobi mogu biti vitalni članovi zajednice i kako svojim znanjem i iskustvom mogu još u mnogočemu pridonijeti. Uključivanje starije populacije u zajednicu pridonosi stvaranju prilika za aktivno starenje, te se poboljšava fizičko i psihičko zdravlje. Također, pozitivnom percepcijom društva o starosti i starenju pridonosi se borbi protiv stereotipa i diskriminaciji osoba starije životne dobi.

Istraživanjem na temu prikaza osoba starije životne dobi u medijima dobiven je sveobuhvatan uvid u kompleksan odnos između medija i starije populacije. Analizom sadržaja priloga glavnih središnjih informativnih emisija i novinskih članaka utvrđeno je kako su osobe starije životne dobi gotovo nevidljive u medijima. S prisustvom od svega 0,90% u priložima središnjih informativnih emisija i 1,84% u novinskim člancima, i usporedbom sa prethodnim istraživanjima, ukazuje se na činjenicu kako osoba starije životne dobi već desetljećima marginalizirane od strane medija. Navedeni podatak upućuje kako osobe starije životne dobi nisu dovoljno prepoznate kao društveno važne teme i da njihov doprinos društvu i dalje ostaje zanemaren.

Unatoč niskoj zastupljenosti osoba starije životne dobi kao teme u medijima, istraživanje pokazuje napredak u uključivanju osoba starije životne dobi u svakodnevne aktualne medijske teme. U odnosu na druge studije, istraživanje bilježi porast u uključivanju osoba starije životne dobi u aktualne društvene teme. Taj podatak može se interpretirati na dva načina. Jedan način interpretacije je da se porast osoba starije životne dobi bilježi zbog posljedice povećanja udjela starijeg stanovništva u Republici Hrvatskoj, dok drugi način interpretacije ukazuje na mogućnost povećane medijske svijesti o važnosti uključivanja osoba starije životne dobi u medijski prostor.

Osim o učestalosti uključivanja osoba starije životne dobi, istraživanje se bavilo pitanjem o načinu prikazivanja starije populacije u različitim oblicima medija. Rezultati istraživanja ukazuju na postojanje razlike u prikazivanju osoba starije životne dobi u različitim oblicima medija. Prema rezultatima istraživanja, osobe starije životne dobi češće su prikazane na pozitivan način u središnjim informativnim emisijama, dok su na negativan način češće prikazane u novinskim člancima. Način na koji mediji prezentiraju osobe starije životne dobi u javnost može imati snažan utjecaj na oblikovanje percepcije i stavova društva prema starijoj populaciji. Učestali negativni prikazi osoba starije životne dobi u medijima mogu odvesti do razvoja predrasuda i marginalizacije

starijih osoba. Marginalizacija osoba starije životne dobi može imati duboke i negativne posljedice na stariju populaciju u cjelini.

Važno je da starije osobe budu prepoznate kao važni članovi društva i da se prikazuju na način koji odražava njihovu međusobno raznolikost, iskustvo i aktivan doprinos društvu. Pozitivna i uravnotežena medijska slika može pomoći u razbijanju stereotipa, poticanju međugeneracijske solidarnosti i priznavanju starijih osoba kao ravnopravnih članova zajednice.

Na prikaz osoba starije životne dobi u medijima mogu utjecati i medicinske sestre/tehničari. Sudjelovanjem u televizijskim emisijama ili pisanjem znanstvenih radova na tu temu, značajno mogu utjecati na prikaz osoba starije životne dobi. Medicinske sestre/tehničari, koji su direktno uključeni u skrb za osobe starije životne dobi mogu pružiti uravnoteženiju sliku o osobama starije životne dobi. Sudjelovanjem u televizijskim emisijama ili prilozima, mogu približiti javnosti drugačiji pogled na starenje i osobe starije životne dobi. Primjerice, kroz različite priče o osobama starije životne dobi koje žive aktivno, bave se hobijima ili doprinose zajednici, promoviraju se pozitivni aspekti starenja. Korištenjem svog stručnog znanja i iskustva, medicinske sestre/tehničari mogu pridonijeti u razbijanju stereotipa i predrasuda o osobama starije životne dobi. I iz tog razloga je važno da medicinske sestre/tehničari sudjeluju u medijskom prikazu osoba starije životne dobi.

10. Literatura

- [1] K. Warner Schaie, S.L. Willis: Psihologija odrasle dobi i starenja, Naklada slap, Zagreb, 2001.
- [2] J. Despot Lučanin: Psihologija starenja; Naklada slap, Zagreb, 2022.
- [3] V. Pečjak: Psihologija treće životne dobi, Izdavačko poduzeće PROSVJETA, Zagreb, 2001.
- [4] P. Vivoda: Primjena genetskih algoritama u rješavanju PTP, Diplomski rad, FER, Zagreb, 1997.
- [5] <https://dzs.gov.hr/vijesti/objavljeni-konacni-rezultati-popisa-2021/1270>, dostupno 7.7.2024.
- [6] <https://croatia.eu/index.php/hr/home-hr/zemljopis- stanovnistvo/demografska-slika>, dostupno 7.7.2024.
- [7] Zijad Duraković i suradnici: Gerijatrija - Medicina starije dobi, CT poslovne informacije, Zagreb, 2007.
- [8] E. Aronson, T.D. Wilson, R.M. Akert: Socijalna psihologija, MATE d.o.o., Zagreb, 2005.
- [9] Z. Peruško: Uvod u medije, Naklada Jesenski i Turk Hrvatsko sociološko društvo, Zagreb, 2011.
- [10] D. Jurčić: Teorijske postavke o medijima – definicije, funkcije i utjecaj. Mostariensia. 2017. [Prestupljeno 24.7.2024.]. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/file/280344>
- [11] <https://www.zakon.hr/z/38/Zakon-o-medijima>, dostupno 24.8.2024.
- [12] A. Hasikić: Prikaz starijih osoba u središnjim informativnim emisijama HRT-a i RTL-a. Ljetopis socijalnog rada, 2018. [Prestupljeno 25.7.2024.] Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/file/300273>
- [13] T. Perišin, V. Kufrin: Ageizam i televizijskom mediju na primjeru središnjih informativnih emisija HRT-a, RTL-a i NOVE TV. Ljetopis socijalnog rada. 2009. [Prestupljeno 25.7.2024.] Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/file/55846>
- [14] R. Ng: Societal Age Stereotypes in the U.S. and U.K. form a Media Database of 1.1. Billion Words. Int. J. Environ Res Public Health. 2021. [Pristupljeno 25.7.2024.];18(16):8822. Dostupno na: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/34444578/>
- [15] <https://www.bbc.com/future/article/20230913-should-we-be-worried-about-older-politicians>, dostupno 9.9.2024.

Popis slika

Slika 2.1. Stanovništvo prema starosti Izvor: <https://dzs.gov.hr/vijesti/objavljeni-konacni-rezultati-popisa-2021/1270>, dostupno 7.7.2024.. 3

Popis tablica

Tablica 7.1.: Analiza sadržaja priloga središnje informativne emisije „Dnevnik 2“ HRT-a

Tablica 7.2.: Prikaz osoba starije životne dobi na pozitivan način u priložima središnje informativne emisije „Dnevnik 2“ HRT-a

Tablica 7.3.: Prikaz osoba starije životne dobi na negativan način u priložima središnje informativne emisije „Dnevnik 2“ HRT-a

Tablica 7.4.: Prikaz osoba starije životne dobi kao aktivne sudionike u politici u priložima središnje informativne emisije „Dnevnik 2“ HRT-a

Tablica 7.5.: Analiza sadržaja priloga središnje informativne emisije RTL-a „RTL Danas“

Tablica 7.6.: Prikaz osoba starije životne dobi na pozitivan način u priložima središnje informativne emisije „RTL Danas“ RTL-a

Tablica 7.7.: Prikaz osoba starije životne dobi na negativan način u priložima središnje informativne emisije „RTL Danas“ RTL-a

Tablica 7.8.: Prikaz osoba starije životne dobi kao aktivne sudionike u politici u priložima središnje informativne emisije „RTL Danas“ RTL-a

Tablica 7.9.: Analiza sadržaja Jutarnjeg lista

Tablica 7.10.: Prikaz osoba starije životne dobi na pozitivan način u člancima „Jutarnji list“

Tablica 7.11.: Prikaz osoba starije životne dobi na negativan način u člancima „Jutarnjeg lista“

Tablica 7.12.: Analiza sadržaja Regionalnog tjednika

Tablica 7.13.: Prikaz osoba starije životne dobi na pozitivan način u člancima „Regionalni tjednik“

Tablica 7.14.: Prikaz osoba starije životne dobi na negativan način u člancima „Regionalni tjednik“

Tablica 7.15.: Ukupan broj emitiranih priloga

Tablica 7.16.: Broj priloga s prikazom osoba starije životne dobi

Tablica 7.17.: Broj priloga koji uključuju osobe starije životne dobi

Tablica 7.18.: Broj priloga koji prikazuju osobe starije životne dobi na pozitivan način

Tablica 7.19.: Broj priloga koji prikazuju osobe starije životne dobi na negativan način

Tablica 7.20.: Broj priloga koji prikazuju osobe starije životne dobi u političkoj ulozi

Tablica 7.21.: Ukupan broj članaka

Tablica 7.22.: Broj članaka s prikazom osobe starije životne dobi

Tablica 7.23.: Broj članaka koji prikazuju osobe starije životne dobi na pozitivan način

Tablica 7.24.: Broj članaka koji prikazuju osobe starije životne dobi na negativan način

Popis grafikona

Grafikon 7.1.: Zastupljenost osoba starije životne dobi kao teme u priložima središnjih informativnih emisija

Grafikon 7.2.: Zastupljenost osoba starije životne dobi kao teme novinskih članaka

Grafikon 7.3.: Učestalost uključivanja osoba starije životne dobi u priloge središnje informativne emisije HRT-a „Dnevnik 2“

Grafikon 7.4.: Učestalost uključivanja osoba starije životne dobi u priloge središnje informativne emisije RTL-a „RTL Danas“

Grafikon 7.5.: Prikaz osoba starije životne dobi na pozitivan način

Grafikon 7.6.: Prikaz osoba starije životne dobi na negativan način

Sveučilište
Sjever

IZJAVA O AUTORSTVU I SUGLASNOST ZA JAVNU OBJAVU

Završni/diplomski rad isključivo je autorsko djelo studenta koji je isti izradio te student odgovara za istinitost, izvornost i ispravnost teksta rada. U radu se ne smiju koristiti dijelovi tuđih radova (knjiga, članaka, doktorskih disertacija, magistarskih radova, izvora s interneta, i drugih izvora) bez navođenja izvora i autora navedenih radova. Svi dijelovi tuđih radova moraju biti pravilno navedeni i citirani. Dijelovi tuđih radova koji nisu pravilno citirani, smatraju se plagijatom, odnosno nezakonitim prisvajanjem tuđeg znanstvenog ili stručnoga rada. Sukladno navedenom studenti su dužni potpisati izjavu o autorstvu rada.

Ja, Patricija Rusman (ime i prezime) pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključivi autor/ica završnog/diplomskog (obrisati nepotrebno) rada pod naslovom Prikaz osoba starije životne dobi u medijima (upisati naslov) te da u navedenom radu nisu na nedozvoljeni način (bez pravilnog citiranja) korišteni dijelovi tuđih radova.

Student/ica:
(upisati ime i prezime)

Rusman

(vlastoručni potpis)

Sukladno Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju završne/diplomske radove sveučilišta su dužna trajno objaviti na javnoj internetskoj bazi sveučilišne knjižnice u sastavu sveučilišta te kopirati u javnu internetsku bazu završnih/diplomskih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice. Završni radovi istovrsnih umjetničkih studija koji se realiziraju kroz umjetnička ostvarenja objavljuju se na odgovarajući način.

Ja, Patricija Rusman (ime i prezime) neopozivo izjavljujem da sam suglasan/na s javnom objavom završnog/diplomskog (obrisati nepotrebno) rada pod naslovom Prikaz osoba starije životne dobi u medijima (upisati naslov) čiji sam autor/ica.

Student/ica:
(upisati ime i prezime)

Rusman

(vlastoručni potpis)